

НАЦИОНАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ЗА 2020. ГОДИНУ

I УВОД

Национални акциони план запошљавања за 2020. годину (у даљем тексту: НАПЗ), представља документ јавне политике и основни инструмент политике запошљавања којим се доприноси остваривању општег циља утврђеног Националном стратегијом запошљавања за период 2011 – 2020. године („Службени гласник РС”, број 37/11), а који се односи на успостављање ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености у Републици Србији до краја 2020. године, уз усаглашавање политике запошљавања и институција тржишта рада са правним тековинама ЕУ.

НАПЗ, којим се утврђују циљеви политике запошљавања чије је остваривање условљено реализацијом програма и мера активне политике запошљавања и активностима и интервенцијама у секторским политикама од значаја и утицаја на област политике запошљавања, резултат је ширег консултативног процеса и заједничког рада представника различитих институција, социјалних партнера, јединица локалне самоуправе и друштвених актера.

Информација о спроведеном консултативном процесу и јавној расправи

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања објавило је на сајту да је дана 7. јуна 2019. године донело одлуку о отпочињању консултативног процеса у циљу припреме Националног акционог плана запошљавања за 2020. годину.

Наиме, у оквиру процеса израде НАПЗ, у месецу јулу и октобру 2019. године одржани су састанци Радне групе за израду НАПЗ¹, док су током месеца октобра реализована два регионална састанка са представницима 51 јединице локалних самоуправа (ЈЛС).

Такође, одржане су консултације и са организацијама цивилног друштва на којима су разматране мере активне политике запошљавања ради разматрани предлози у вези реализације мера активне политике запошљавања.

Након одржаних састанака и консултација, прихваћени су следећи предлози и сугестије:

- ✓ Да се повећа износ новчане помоћи лицима ангажованим на Програму стручне праксе;
- ✓ Да се код Програма приправника за младе са високим образовањем релаксирају услови за незапослена лица (без обавезног периода од најмање 6 месеци на евиденцији незапослених), као и обавезе за послодавце (без обавезе задржавања лица у радном односу након истека финансирања програма) и да се повећа износ зараде за приправнике;
- ✓ Да се код Програма приправника за незапослене са средњим образовањем релаксирају обавезе за послодавце (без обавезе задржавања лица у радном односу након истека финансирања програма) и повећа зарада приправницима ради усклађивања са минималном зарадом;
- ✓ Да се код Програма стицања практичних знања повећа износ зараде ангажованим лицима ради усклађивања са минималном зарадом;
- ✓ Да се посебно прикажу обуке за тржиште рада за неквалификована лица и лица која завршавају основно образовање по моделу функционалног основног образовања одраслих (ФООО), које спроводе јавно признати организатори активности образовања одраслих (ЈПОА) и издају јавно признату исправу;

---

¹ Радну групу за израду НАПЗ чине представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Националне службе за запошљавање, Министарства омладине и спорта, Министарства привреде, Министарства финансија, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Републичког секретаријата за јавне политике, Републичког завода за статистику, Сталне конференције градова и општина, Привредне коморе Србије, Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, као и представници социјалних партнера - Унија послодаваца Србије, Савез самосталних синдиката Србије и УГС „Независност”.

- ✓ Да се код обуке на захтев послодавца – за незапослене релаксирају обавезе послодавца тако да послодавац има обавезу да са најмање 50% лица која су успешно завршила обуку заснује радни однос у трајању од најмање 6 месеци;
- ✓ Да се код програма Подршка samozapošljavanju повећа износ субвенције незапосленим лицима и особама са инвалидитетом;
- ✓ Да се код Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих уместо категорије „старији од 50 година који имају статус вишка запослених” уведу две посебне категорије: „старији од 50 година” и „вишкови запослених”, као и да се повећа износ субвенције за послодавце који послују у ЈЛС са I и II степеном развијености и у мање развијеним ЈЛС (III степен развијености);
- ✓ Да се планирају активности на промоцији и информисању о стандарду услуга каријерног вођења и саветовања, укључујући и едукације организација које пружају те услуге (запослени у НСЗ, агенцијама за запошљавање, канцеларијама за младе...).

Предлози који нису прихваћени односе се на повећање износа трошкова обука на захтев послодавца, јер се на основу искустава у реализацији ове мере у оквиру пројекта (нпр. искуство пројекта „Знањем до посла“) закључило да заинтересованост послодавца не зависи искључиво од висине финансијског учешћа НСЗ, као и на повећање новчане помоћи незапосленим лицима на обуци на захтев послодавца и износа накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима, с обзиром да су исти повећани у 2019. години.

Такође, нису прихваћени предлози да јавни рад траје дуже од 4 (четири) месеца, с обзиром да је период ангажовања на привременим и повременим пословима усклађен са прописима о раду (до 120 радних дана у календарској години), као и проширење спровођења јавних радова и на друге области (култура). Спровођење јавних радова биће и надаље омогућено у области културе на јавним радовима на којима се ангажују особе са инвалидитетом. Проширење на друге области и повећање броја незапослених лица на јавним радовима није прихватљиво с обзиром на расположива средства и потребу да се већи број незапослених лица, првенствено лица без квалификација и нискоквалификовани, као и дугорочно незапослени, укључују у програме додатног образовања и обуке ради стицања додатних знања и вештина, а што су препоруке Европске комисије у Извештају о напретку Србије и Ex-post анализе НАПЗ за 2017. годину и НАПЗ за 2018. годину.

Јавна расправа о Предлогу националног акционог плана запошљавања за 2020. годину спроведена је електронски у периоду од 22. новембра до 12. децембра 2019. године. У наведеном периоду пристигли су коментари НСЗ који су се односили на термилошка усклађивања која су прихваћена и уграђена у текст документа. Коментари НСЗ на препоруке из Ex-post анализе НАПЗ за 2017. годину и НАПЗ за 2018. годину нису могли бити предмет измене овог документа будући да су исте сачињене од стране независног експерта.

Резултати ex-post анализе НАПЗ за 2017. годину и НАПЗ за 2018. годину и ex-ante анализе НАПЗ за 2020. годину

У оквиру процеса припреме планског документа јавне политике израђене су ex-post анализа НАПЗ за 2017. годину и НАПЗ за 2018. годину, као и ex-ante анализа НАПЗ за 2020. годину. Идентификовани су следећи кључни изазови са којима се суочава политика запошљавања:

- **Изразит депопулациони тренд код демографских кретања** – огледа се у смањењу броја становника услед негативног природног прираштаја и емиграције односно одласка из земље радно способног становништва, а што ће имаће за последицу недостатак радне снаге у наредном периоду. Република Србија се сврстава у групу европски најстаријих држава, јер просечна старост становништва Републике Србије износи 43,2 године;
- **Неактивност становништва** – иако се последњих година бележи смањење неактивности становништва радног узраста, Република Србија се и даље одликује једном од највиших стопа неактивности у поређењу са земљама ЕУ;
- **Родни јаз** присутан је код свих показатеља тржишта рада;

- **Релативно висока неформална запосленост** – према подацима из 2018. године, скоро свака шеста особа која ради је неформално запослена;
- **Територијалне (регионалне) неједнакости** присутне су у многим димензијама друштвено-економског живота, укључујући запосленост и незапосленост;
- **Неповољна образовна структура незапослених лица** – на евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ), према подацима за 2018. годину, једна трећина незапослених је без квалификација и нискоквалификованих (33%);
- **Неповољна старосна структура незапослених лица** – на евиденцији НСЗ, према подацима за 2018. годину, учешће незапослених старијих од 50 година износи 32% (1/3 укупног броја незапослених), док млади до 30 година учествују са 21,6% (1/5 укупног броја незапослених);
- **Висока дугорочна незапосленост** – дугорочна незапосленост је карактеристика лица на евиденцији НСЗ, с обзиром да, према подацима за 2018. годину, чак 68% незапослених лица посао тражи дуже од годину дана;
- Велики број незапослених на евиденцији НСЗ има статус **теже запошљивих лица** која имају тешкоће у проналажењу запослења. Посебно су угрожена она лица која се истовремено суочавају са више фактора рањивости/отежане запошљивости;
- **Незадовољене потребе послодавца** – послодавци који имају слободна радна места обраћају се НСЗ за услугу посредовања која предузима мере како би се исказане потребе за запошљавањем задовољиле. Извештаји НСЗ говоре о томе да се посредовањем на годишњем нивоу попуни испод 50% слободних радних места које су послодавци исказали, а најчешћи разлози незадовољења су: упућена лица не прихватају понуду послодавца, на евиденцији нема лица са одговарајућим знањима и вештинама, за одређени број поднетих пријава за посредовањем не постоји повратна информација о задовољењу потребе;
- **Недостатак потпунијих информација о тражњи радне снаге** отежава усклађивање понуде и тражње за радном снагом у погледу занимања и посебних знања и вештина и израду Каталога обука за потребе тржишта рада.

Узимајући у обзир наведене изазове, као и опсег и домет мера активне политике запошљавања које су реализоване током 2017. и 2018. године, дефинисане су препоруке, које су узете у обзир приликом израде НАПЗ за 2020. годину, и то:

- **Издвајање већег износа финансијских средстава за реализацију мера активне политике запошљавања** - иако се износ средстава за активну политику запошљавања у буџету РС последњих година повећава, његово учешће у БДП је на нивоу од само 0,08% (2018. година), што није у складу са циљем дефинисаним Националном стратегијом запошљавања за период 2011 – 2020. године да се континуирано повећава учешће издатака за мере активне политике запошљавања како би 2020. године износ достигао 0,5% БДП. Повећање износа средстава за реализацију мера активне политике запошљавања је препорука и Европске комисије у Извештају о напретку Србије за 2019. годину. Имајући у виду повећање минималне зараде (што утиче на повећање износа трошкова за поједине мере), као и трошкова спровођења појединих мера активне политике запошљавања, неопходно је повећати износ одређених средстава, како би се не само одржао достигнут обухват незапослених лица, већ и повећао број укључених у мере активне политике запошљавања.

- **Повећати обухват незапослених лица мерама активне политике запошљавања** - како се издвајања за мере активне политике запошљавања последњих година повећавају, повећава се и број лица са евиденције НСЗ која се укључују у мере (висина одређених финансијских средстава за политику запошљавања утиче на број лица која ће се укључити у мере). Међутим, одређена средства за реализацију мера на годишњем нивоу довољна су да се само четвртина незапослених на евиденцији НСЗ (22,4% у 2017. години и 26,2% у 2018. години) укључи у мере. Због тога је неопходно повећати обухват незапослених лица мерама активне политике запошљавања, што ће се постићи обезбеђивањем већег износа средстава за мере из буџета РС или других извора (буџети јединица локалних самоуправа за реализацију локалних акционих планова запошљавања, донаторска средства).

- Утрошити обезбеђена средства за мере активне политике запошљавања у току године - НСЗ не утроши у потпуности расположиви износ средстава за мере активне политике запошљавања, као ни средства из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом у календарској години, већ их крајем године враћа у буџет РС. Како се највиши износ неутрошених средстава за мере активне политике запошљавања односи на програме додатног образовања и обуке (утрошено је само 59% одређених средстава у 2018, иако су сва средства уговорена), Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МРЗБСП) је утврдило рокове (I квартал) за расписивање јавних позива и конкурса односно покретање поступка јавне набавке Споразумом о учинку НСЗ за 2019. годину. Неопходно је да НСЗ унапреди планирање динамике спровођења мера тако да у календарској години уговори и утроши средства у што већем обиму.

- Повећати проценат задовољења исказаних потреба послодаваца - на основу извештаја НСЗ, посредовањем се на годишњем нивоу попуни мање од 50% слободних радних места које су послодавци исказали. Због тога је неопходно повећати проценат задовољења исказаних потреба послодаваца, а на основу сагледаних разлога који доводе до овако ниских резултата. Уколико је разлог незадовољења потреба тај што упућена лица не прихватају понуду послодавца, потребно је побољшати саветодавни рад са лицима и унапредити процес селекције. Уколико на евиденцији нема лица са одговарајућим знањима и вештинама, потребно је дати предлог за организовање обуке за стицање потребних вештина. Како за одређени број поднетих пријава за посредовањем не постоји повратна информација о задовољењу потребе, неопходно је, уз коришћење различитих канала (медији, информативне сесије, непосредни контакт), константно информисати послодавце о значају добијања повратне информације о исходу посредовања.

- Повећати обухват незапослених лица мерама додатног образовања и обука - узимајући у обзир карактеристике незапослених на евиденцији, од који је чак једна трећина без квалификација и нискоквалификовани, односно две трећине је дугорочно незапослено, услед чега им знања и вештине застаревају, потребно је повећати обухват незапослених лица мерама додатног образовања и обука, посебно обукама за тржиште рада и на захтев послодавца. Овим обукама подиже се запошљивост незапослених лица, па самим тим и унапређује њихов положај на тржишту рада.

- Даље унапредити услове за запошљавање теже запошљивих категорија незапослених - треба наставити са унапређењем и иновирањем мера активне политике запошљавања (са циљем побољшања ефеката) које прати боље таргетирање незапослених лица, односно интензивнији саветодавни рад и квалитетнија селекција за укључивање у мере или реализацију посредовања. Јавне радове као меру користити селективно, односно организовати их у неразвијеним подручјима у којима нема слободних радних места нити привредних активности, уз укључивање теже запошљивих незапослених лица, односно незапослених у стању социјалне потребе.

- Даље унапредити праћење мера активне политике запошљавања - иако је Евростат методологија за праћење мера активне политике запошљавања током 2017. године прилагођена конкретної ситуацији на тржишту рада Републике Србије, НСЗ је не примењује у свом раду. Средства за политику запошљавања се распоређују по мерама активне политике запошљавања, а не по циљним групама незапослених лица на евиденцији НСЗ, чиме извештавање о утрошеним средствима по циљним групама није могуће. Неопходно је применити ову методологију, јер она дефинише правила за праћење лица којима су пружене услуге, односно која су укључена у мере активне политике запошљавања и трошкове услуга/мера, и то тако да се поред директних трошкова за мере, рачунају и оперативни трошкови НСЗ (трошкови у вези са радом запослених који пружају услуге/мере. На овај начин, повезивањем лица укључених у мере и трошкова услуга/мера били би расположиви и извештаји о утрошеним средствима по циљним групама незапослених.

- Даље унапредити праћење ефеката на запошљавање - ефекти мера на запошљавање посматрају се шест месеци по изласку незапосленог лица из мере односно завршетку уговорне обавезе. Међутим, како су у тренутку подношења извештаја НСЗ (јануар текуће за претходну годину) поједине мере још увек у току или су лица тек изашла из мере, ефекти на запошљавање који се приказују нису потпуни. Проблем се усложњава и чињеницом да се код мера које

подразумевају запошљавање/радно ангажовање лица (субвенције за запошљавање, јавни радови, програм стицања практичних знања, мере подршке за ОСИ), као ефекат исказује број лица која се још увек налазе у мери, док се за мере обука за активно тражење посла, тренинг самоефикасности, радионица за превладавање стреса услед губитка посла и функционално основно образовање одраслих, као ефекат приказује број учесника програма који су се укључили у друге мере активне политике запошљавања или су се запослили након изласка из мере. Због тога је неопходно даље унапредити методологију за праћење ефеката на запошљавање, јер се само на резултатима правилне оцене ефеката реализованих мера могу креирати нове или модификовати постојеће мере активне политике запошљавања како би се остварили бољи ефекти.

- **Даље унапредити спровођење Анкете послодаваца** - у 2018. години НСЗ је реализовала анкету послодаваца на узорку од 1.500 привредних субјеката, док је само њих 915 попунило упитнике, што не представља довољан оквир да би се добијени резултати могли сматрати валидним. Стога је неопходно, у сарадњи са социјалним партнерима, превасходно са Привредном комором Србије и Унијом послодаваца Србије, унапредити даље спровођење анкете како би се идентификовала неусклађеност између понуде и тражње за радном снагом у погледу занимања и посебних знања и вештина, а добијени резултати користили за креирање и/или модификовање мера активне политике запошљавања, као и за израду Каталога обука за потребе тржишта рада. Унапређење спровођења анкете послодаваца подразумева идентификовање слабих страна на основу којих је потребно предузети конкретне активности попут унапређења анкетног упитника, мотивисања послодаваца да узму учешће у анкети тако што ће им се олакшати начин попуњавања упитника (on-line платформа), додатног обучавања запослених у НСЗ за спровођење анкете или ангажовања екстерне агенције за реализацију истраживања.

- **Континуирано и интензивно радити на унапређењу метода и техника саветодавног рада са незапосленим лицима и сарадње са послодавцима** - квалитетан саветодавни рад обезбеђује да посредовање по захтеву послодавца резултира повећањем задовољења потреба послодаваца за траженим извршиоцима, као и укључивање у мере активне политике запошљавања оних лица чије запошљавање није могуће без интензивније подршке, и то у оне мере које ће, на основу процењених индивидуалних могућности и потреба незапослених лица, у највећој мери утицати на повећање њихове запошљивости и на запошљавање. Развој система увођења у посао новозапослених у НСЗ, као и континуирано стручно усавршавање и оспособљавање запослених, треба да остану приоритети НСЗ и у наредном периоду. Посебну пажњу треба обратити на иновирање инструмената, метода и техника саветодавног рада са лицима која траже посао, а на основу искустава у раду јавних служби за запошљавање у чланицама ЕУ. Са друге стране, развијена сарадња са послодавцима у једнакој мери доприноси реализацији свих мера активне политике запошљавања, од посредовања по захтеву послодавца којим се обезбеђују кандидати према критеријумима послодавца, преко мера у оквиру којих се послодавцима одобравају значајна финансијска средства за запошљавање теже запошљивих лица, па до обука за тржиште рада које се организују на основу информација о траженим занимањима на тржишту које се добијају управо на основу развијене сарадње са послодавцима.

II МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР

Република Србија је током претходне три године остварила значајан напредак ка успостављању макроекономске стабилности, захваљујући, између осталих разлога, успешној координацији монетарне и фискалне политике, доследном спровођењу фискалне консолидације и структурном прилагођавању, што је повољно утицало на инвестициони амбијент.

Табела 1. Основни индикатори макроекономских кретања, 2016-2018.

	2016	2017	2018
Бруто домаћи производ, реални раст, у %	3,3	2,0	4,3*
Бруто домаћи производ, <i>per capita</i> , у ЕУР	5.203	5.581	6.110*
Јавни дуг, % БДП	68,8	58,7	54,5
Стране директне инвестиције, нето, у мил. ЕУР	1.899,2	2.418,1	3.187,9
Стране директне инвестиције, нето, % БДП	5,2	6,2	7,5
Инфлација, у %	1,2	3,0	2,0
Вредност евра у односу на динар, просек периода	123,12	121,34	118,27
Вредност долара у односу на динар, просек периода	111,29	107,50	100,28
Број запослених**, просек, у хиљадама	1.921	1.977	2.053
Минимална цена рада, нето, РСД по радном часу	121	130	143
Нето зараде, просек периода, у РСД	46.097	47.893	49.650
- реалне стопе раста	2,5	0,9	4,4
<i>Нето зараде, просек периода, у ЕУР</i>	374	395	420
Просечна пензија, просек периода, у РСД	23.488	23.913	25.278
- реалне стопе раста	0,1	-1,2	3,6
<i>Просечна пензија, просек периода, у ЕУР</i>	191	197	214

* Процена РЗС као збир четири квартала

** Број запослених не обухвата регистроване индивидуалне пољопривреднике

Извор: РЗС, НБС, МФ и РФПИО

У претходне три године раст БДП РС износио је у просеку 3,2%. Како је привредни раст кључан макроекономски показатељ од ког зависи одрживо повећање животног стандарда становника, то је резултирало порастом БДП по глави становника на више од 6.000 ЕУР. У 2017. години српска привреда је остварила раст од 2,0%, што је испод првобитне пројекције, пре свега услед лоших временских услова који су ометали производне процесе и негативно утицали на динамику грађевинске активности и пољопривредне производње. У 2018. години раст БДП износио је 4,4%, а највиши раст остварили су управо пољопривреда (15,6%) и грађевинарство (12,7%), као и услуге (6%). Према пројекцијама Министарства финансија очекује се да ће раст БДП у 2019. години бити 3,5%.

Побољшање пословног окружења довело је до снажног прилива страних директних инвестиција (СДИ) које су диверсификоване и доприносе извозном потенцијалу земље. Нето прилив СДИ износио 3,2 млрд. ЕУР у 2018. години, што је довело до раста њиховог учешћа у БДП на 7,5%.

Убрзана привредна активност, интензиван инвестициони циклус, новостворени и проширени производни капацитети, довели су до позитивних кретања на тржишту рада у смислу повећања запослености и зарада. Минимална цена рада је повећана на 143 динара нето по радном часу у 2018. години, а просечна нето зарада реално је већа за 4,4% и износила је просечно 420 ЕУР.

Са друге стране, изразит депопулациони тренд карактеристика је демографских кретања у РС са снажним утицајем на стање на тржишту рада. Само на основу природног прираштаја, број становника у РС је смањен за око 292,6 хиљада у периоду 2011-2018. године. Када говоримо о емиграцији из РС², највећи број оних који одлазе или намеравају да оду из земље налази се међу млађом популацијом старости до 40 година. Основни мотиви који их наводе да размишљају о напуштању РС јесу незапосленост (недостатак посла и извора прихода) и лоши економски услови

² РС се суочава са низом недостатака у вези са расположивим подацима о спољним миграцијама. Тачан број оних који одлазе није познат, али процене ОЕЦД-а и УН су да годишње из РС оде и до 49.000 људи

живота. Услед емиграције младих људи, економија и целокупно друштво суочавају се са негативним ефектима тог одласка.

РС ће се у будућности³ сусрести не само са све старијим становништвом, што прети да угрози пензиони систем, већ и са недостатком радне снаге који неће бити у могућности да се задовољи увозом радне снаге из земаља у окружењу.

III СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА

Стање на тржишту рада у РС, мерено основним показатељима из Анкете о радној снази⁴ (АРС), указује на значајан опоравак тржишта рада последњих година – стопа незапослености се смањује а стопа запослености повећава, број запослених лица расте, што је праћено смањењем броја незапослених и неактивних лица. Кретање основних показатеља тржишта рада углавном је конзистентно са кретањима макроекономских показатеља (раст БДП, ниска и стабилна инфлација, смањење јавног дуга, прилив СДИ). Међутим, и поред ових побољшања, показатељи на тржишту рада у РС су и даље неповољнији него у земљама Европске уније (ЕУ).

Према последњим расположивим подацима из АРС, у трећем кварталу 2019. године број запослених износио је око 2.938.700, а број незапослених око 308.400. Стопа запослености износила је 49,6%, стопа незапослености 9,5%, док је стопа активности за становништво старости 15 и више година износила 54,8%.

Посматрајући показатеље на тржишту рада у периоду 2016- 2018. година уочава се да је смањење неактивности становништва радног узраста (15-64) основна промена у структури на тржишту рада у РС. Број неактивних становника радног узраста смањен је за око 140 хиљада, а стопа неактивности, која је износила 32,2% у 2018. години, нижа је за 2,2 процентна поена у наведеном периоду. Када је реч о разлозима за неактивност, у највећем броју случајева разлози су у вези са активностима својственим за поједина животна доба. Наиме, око половине укупног броја неактивних лица чине пензионери и лица старија од 75 година, а ова категорија, заједно са лицима која су на школовању или обуци, чини око 2/3 укупног броја неактивних лица. Значајан је број лица која не могу да раде због болести или неспособности, као и оних који могу и желе да раде, али који су сврстани у неактивне зато што нису активно тражили посао. И поред овог позитивног кретања, тржиште рада у РС и даље се одликује једном од највиших стопа неактивности у поређењу са земљама ЕУ⁵, а разлика у односу на просек ЕУ-28 износи 5,9 процентних поена. Стопа неактивности жена у РС 39,4%, а мушкараца 24,9%, што представља разлику од 14,5 процентних поена, а то је више од родног јаза у стопама неактивности у ЕУ-28 који износи 11 процентних поена.

---

³ Резултати пројекције становништва РС до 2041. године, коју је израдио РЗС, указују да ће у и наредним деценијама становништво бити изложено процесу демографског старења по свим параметрима и да ће неминовно доћи до смањивања учешћа радно способног становништва у укупној популацији.

⁴ АРС представља најобухватнији и једини међународно упоредиви инструмент за праћење кретања на тржишту рада, којим се региструју демографске и социо-економске карактеристике становништва старијег од 15 година. Главни циљ АРС је оцењивање обима радне снаге, тј. запосленог и незапосленог становништва.

⁵ Само су Италија и Хрватска имале стопу неактивности на вишем нивоу од РС, које су износиле 34,4% и 33,7% респективно.

Табела 2. Показатељи тржишта рада (15-64), компаративна анализа – Република Србија и ЕУ

Показатељи тржишта рада	Србија					ЕУ-28 (2018)	Србија / ЕУ-28, 2018 у п.п.
	2016.	2017.	2018.	2018/2016 у п.п.			
1. Стопа активности	65,6	66,7	67,8	2,2	↑	73,7	-5,9
<i>Мушкарци</i>	73,1	73,8	75,1	2,0	↑	79,2	-4,1
<i>Жене</i>	58,1	59,6	60,6	2,5	↑	68,2	-7,6
2. Стопа запослености	55,2	57,3	58,8	3,6	↑	68,6	-9,8
<i>Мушкарци</i>	61,9	63,9	65,6	3,7	↑	73,8	-8,2
<i>Жене</i>	48,4	50,8	52,0	3,6	↑	63,3	-11,3
3. Стопа запослености младих (15-24)	19,7	20,9	21,1	1,4	↑	35,4	-14,3
<i>Мушкарци</i>	24,9	26,1	26,0	1,1	↑	37,3	-11,3
<i>Жене</i>	14,2	15,3	15,9	1,7	↑	33,3	-17,4
4. Стопа запослености старијих радника (55-64)	42,7	45,5	46,5	3,8	↑	58,7	-12,2
<i>Мушкарци</i>	53,8	55,9	57,3	3,4	↑	65,4	-8,1
<i>Жене</i>	32,5	36,0	36,7	4,3	↑	50,8	-14,1
5. Запослени према професионалном статусу (учешће, у %)							
Запослени радници/раднице	71,7	72,8	75,2	3,5	↑	85,6	-10,4
<i>Жене</i>	46,7	46,7	46,6	-0,1	↓	48,2	-1,6
Самозапослени	21,2	22,0	19,9	-1,3	↓	13,5	6,4
<i>Жене</i>	26,5	30,6	29,2	2,7	↑	32,7	-3,5
Помажући чланови домаћинства	7,1	5,2	4,9	-2,2	↓	0,9	4,0
<i>Жене</i>	69,8	71,3	70,4	0,6	↑	63,8	6,6
6. Запослени по секторима (учешће, у %)							
Услуге	58,0	58,2	58,0	0,0	↔	72,1	-14,1
<i>Жене</i>	52,1	52,7	52,5	0,4	↑	54,5	-2,0
Индустрија	25,6	26,5	28,1	2,5	↑	24,2	3,9
<i>Жене</i>	29,2	29,5	30,6	1,4	↑	23,5	7,1
Пољопривреда	16,4	15,3	13,9	-2,5	↓	3,7	10,2
<i>Жене</i>	38,6	39,0	38,1	-0,5	↓	33,2	4,9
7. Стопа неформалне запослености	20,0	18,6	17,2	-2,8	↓	/	/
<i>Мушкарци</i>	19,5	17,8	16,8	-2,7	↓	/	/
<i>Жене</i>	20,7	19,5	17,9	-2,9	↓	/	/
8. Стопа незапослености	15,9	14,1	13,3	-2,6	↓	7,0	6,3
<i>Мушкарци</i>	15,3	13,5	12,5	-2,8	↓	6,8	5,7
<i>Жене</i>	16,7	14,8	14,2	-2,5	↓	7,2	7,0
9. Стопа незапослености младих (15-24)	34,9	31,9	29,7	-5,2	↓	15,2	14,5
<i>Мушкарци</i>	32,2	29,2	28,3	-3,9	↓	15,7	12,6
<i>Жене</i>	39,5	36,3	32,0	-7,5	↓	14,5	17,5
10. Млади (15-24) који нису запослени, нити су у образовању или обуци / НЕЕТ	17,7	17,2	16,5	-1,2	↓	10,4	6,1
<i>Мушкарци</i>	17,2	17,1	16,0	-1,2	↓	10,0	6,0
<i>Жене</i>	18,3	17,3	17,0	-1,3	↓	10,8	6,2
11. Стопа незапослености старијих (55-64)	9,0	8,1	8,7	-0,3	↓	5,2	3,5
<i>Мушкарци</i>	9,8	9,1	9,1	-0,7	↓	5,4	3,7
<i>Жене</i>	7,8	6,6	8,1	0,3	↑	5,1	3,0
12. Стопа дугорочне незапослености	10,4	8,5	7,9	-2,5	↓	3,1	4,8
<i>Мушкарци</i>	10,0	8,3	7,6	-2,4	↓	3,0	4,6
<i>Жене</i>	10,9	8,8	8,3	-2,6	↓	3,1	5,2
13. Стопа неактивности	34,4	33,3	32,2	-2,2	↓	26,3	5,9
<i>Мушкарци</i>	26,9	26,2	24,9	-2,0	↓	20,8	4,1
<i>Жене</i>	41,9	40,4	39,4	-2,5	↓	31,8	7,6

Извор: РЗС, АРС; Евростат

Стопа активности у РС је у 2018. износила 67,8%, али је то и даље ниже (за 5,9 процентних поена) од стопе активности у ЕУ-28 (73,7%)⁶. Стопа активности жена износи 60,6%, а мушкараца 75,1%, што представља разлику од 14,5 процентних поена, што је више од родног јаза у стопама активности на нивоу ЕУ-28 који износи 11 процентних поена.

Истовремено је у 2018. години регистровано укупно 575 хиљада лица старости 15-74 године који спадају у категорију недовољно искоришћена и потенцијална радна снага. Потенцијалну радну снагу чине: 17,6 хиљада лица која траже посао, али не могу да раде и 196,5 хиљада лица која могу да раде али не траже посао, од чега је 66,3 хиљаде обесхрабрених. Недовољно искоришћена радна снага обухвата 360,9 хиљада лица која раде краће од пуног радног времена, а желе и могу да раде више сати.

Запосленост становништва радног узраста константно расте, па је број запослених, који је износио више од 2,7 милиона у 2018. години, повећан за 106 хиљада у периоду 2016-2018. године.

⁶ У посматраној групи европских земаља, само су Италија (65,6%) и Хрватска (66,3%) имале стопу активности на нижем нивоу од Србије.

У истом периоду, стопа запослености порасла је на 58,8% у 2018. (за 3,6 процентних поена у односу на 2016. годину), али је и даље, за 9,8 процентних поена, нижа од стопе запослености у ЕУ-28 (68,6%)⁷.

Стопа запослености мушкараца је 65,6%, док је стопа запослености жена 52,0%. Разлика у стопама запослености је 13,6 процентних поена чини родни јаз запослености у РС вишим у односу на просек ЕУ-28 (за 10,5 процентних поена).

Стопа запослености младих (15–24) у РС је веома ниска и износи 21,1%, што је мање за 14,3 процентних поена од стопе запослености младих у ЕУ-28 (35,4%), док стопа запослености старијих радника (55–64) износи 46,5% (пораст од 3,8 процентних поена у односу на 2016.), а што је за 12,2 процентна поена мање од стопе запослености старијих у ЕУ-28 (58,7%). Родни јаз у запослености код младих мушкараца и жена у РС, која подразумева вишу стопу запослености за мушкарце у односу на жене, износи 10,1 процентни поен, док код старијих мушкараца и жена та разлика у корист мушкараца износи чак 20,6 процентних поена. Овај родни јаз се може објаснити већом старосном границом за стицање услова за остваривање права на пензију за мушкарце у односу на жене.

Слаба понуда послова у формалном сектору има за последицу ангажовање у неформалном сектору, што потврђују подаци који говоре да је неформална запосленост у РС релативно висока⁸. Око 463 хиљаде лица радног узраста је било неформално запослено у 2018. години, што другим речима, значи да је скоро свака шеста запослена особа неформално запослена (стопа неформалне запослености је 17,2%). Неформална запосленост је посебно изражена у пољопривреди, јер неформално запослени у пољопривреди чине више од 60% укупног броја неформално запослених. Родни јаз неформалне запослености износи 1,1 процентни поен (стопа неформалне запослености жена је виша и износи 17,9% а мушкараца 16,8%), али оно по чему се статус запослења мушкараца и жена значајно разликује јесте то што су неформално запослене жене у већини ангажоване као помажући чланови домаћинства, док су неформално запослени мушкарци претежно самозапослени. Положај ових жена је посебно рањив, јер оне не само да не остварују права из формалног радног односа (као ни остали лица која су неформално запослена), већ нису ни плаћене за свој рад.

У РС постоје изражене територијалне (регионалне) неједнакости у стопи запослености. У свим регионима стопа запослености је порасла у периоду 2016–2018. године, али највише у Београдском региону (за 6 процентних поена) и Региону Војводине (за 4,7 процентних поена). Стопа запослености у региону са највећом стопом запослености (Београдски регион – 62,9%) за 8,3 процентна поена виша је од стопе запослености у региону са најнижом стопом запослености (Регион Јужне и Источне Србије – 54,6%) у 2018. години.

Уколико се посматра запосленост по секторима (пољопривреда, индустрија и услуге), највећи проценат запослених радног узраста је запослен у сектору услуга 58,0%, следи сектор индустрије са уделом од 28,1%, док је у сектору пољопривреде ангажовано 13,9% запослених. Удео запослених у сектору индустрије у укупној запослености је порастао за 2,5 процентних поена у периоду 2016–2018, док се за исти процентни поен смањило удео запослених у пољопривреди у укупној запослености. Међутим, и поред оваквих кретања, удео запослених у пољопривреди у РС је скоро четири пута виши од ЕУ-28 (3,7%).

Незапосленост у РС се константно смањује од 2012. године. Међутим, и поред тога, стопа незапослености од 13,3% у 2018. години двоструко је виша него у ЕУ-28 (6,3%). Број незапослених лица радног узраста (15–64) је оцењен на око 411 хиљада у 2018. години, што је смањење за око 77 хиљада у односу на 2016. годину. Смањење броја незапослених и повећање броја запослених лица утицало је на смањење стопе незапослености за 2,6 процентних поена у посматраном периоду. Незапосленост и мушкараца и жена у наведеном периоду је опадала, тако

⁷ Од свих посматраних европских земаља, само у Грчкој (54,9%) и Италији (58,5%) стопа запослености има нижу вредност у односу на РС.

⁸ Неформална запосленост се односи на учешће лица која раде без формалног уговора о раду у укупном броју запослених. Обухвата запослене у нерегистрованој фирми, запослене у регистрованој фирми али без формалног уговора о раду и без социјалног осигурања, као и неплаћене помажуће чланове домаћинства.

да разлика у стопама незапослености износи 1,7 процентних поена у 2018. години, што је и даље више од родног јаза незапослености у ЕУ-28 који износи само 0,4 процентних поена.

Изазови структурне незапослености и даље су присутни, јер велики број незапослених лица тражи посао дуже од годину дана. Стопа дугорочне незапослености, која је износила 7,9% у 2018. години, опала је за 2,5 процентних поена у периоду 2016–2018. године. Поређење са земљама ЕУ показује да је стопа дугорочне незапослености у РС два и по пута виша у односу на просек ЕУ-28 (3,1%) и да се скоро изједначила за жене и мушкарце (разлика износи само 0,7 процентних поена у 2018. години). Дугорочна незапосленост доводи до застаревања знања, а како се вероватноћа налажења посла смањује пропорционално дужини периода незапослености, то може довести и до трајног искључења са тржишта рада.

Стопа незапослености и број незапослених смањени су код свих старосних категорија, али је највеће смањење забележено код најмлађих категорија. Наиме, од укупног смањења броја незапослених у периоду 2016–2018. године (77 хиљада), више од половине (око 46 хиљада или 60%) односило се на лица старости до 34 године. Када је реч о стопи незапослености, она је највише смањена код младих старости до 24 године (за 5,1 процентни поен), код којих је стопа незапослености иначе и највиша.

Стопа незапослености младих (15–24) која износи 29,7% у 2018. години смањена је за 5,2 процентна поена у односу на 2016. годину. Међутим, виша је за 14,5 процентних поена у поређењу са ЕУ-28 (14,5%)⁹. Младе жене на тржишту рада имају вишу стопу незапослености у односу на младе мушкарце, а та разлика износи 3,7 процентних поена (32,9% и 28,3% респективно).

Поред тога што су незапослени, значајан број младих људи истовремено је и ван процеса образовања и обуке. У РС је број младих који нису запослени, нису у образовању, нити су укључени у обуке¹⁰ износио око 120 хиљада (16,5% од укупног броја младих старости 15–24 године) у 2018. години, што представља смањење у односу на 2016. годину и то како броја младих у овој категорији, за 14 хиљада, тако и њиховог учешћа у укупном броју младих ове старосне кохорте, за 1,2 процентна поена.

Старија лица (55–64) на тржишту рада су у рањивом положају, а РС се, као и већина земаља у ЕУ, суочава с проблемом старења становништва. Стопа активности старијих лица се у периоду 2016–2018. године повећала за 4,1 процентни поен (са 46,9% на 51,0%), стопа запослености за 3,8 процентних поена (са 42,7% на 46,5%), док је стопа незапослености ових лица опала за 0,3 процентна поена (са 9,0% на 8,7%). Међутим, и поред позитивних кретања наведених показатеља, положај старијих лица на тржишту рада у РС знатно је неповољнији него у ЕУ-28 (61,9%, 58,7%, 5,2% респективно).

Положај на тржишту рада у значајној мери је одређен нивоом образовања, јер образовање, као кључни фактор партиципације на тржишту рада, треба да обезбеди и веће могућности запошљавања. Код свих нивоа образовања стопа незапослености се смањила у периоду 2016–2018. године. Највиша стопа незапослености, посматрано према образовном нивоу, бележи се код лица која имају средњи ниво образовања и износи 13,7% у 2018. години, што представља смањење у посматраном периоду од 3 процентна поена. Следи стопа незапослености код лица без квалификација и нискоквалификованих од 12,1%¹¹ (смањење од 0,4 процентна поена), а најнижа је код лица с вишим и високим нивоом образовања од 10,8% (смањење од 3,1 процентног поена). Посматрано према полу, учача се да су стопе незапослености жена углавном више него стопе незапослености мушкараца истог нивоа образовања¹².

⁹ Само Грчка, Шпанија и Италија бележе веће стопе незапослености младих у 2018. години (39,9%, 34,3% и 32,2% респективно).

¹⁰ Енгл. *NEET* (Not in employment, education or training).

¹¹ Релативно ниска стопа незапослености код лица са основним образовањем или без образовања парадокс је који је у вези са веома ниском стопом активности ових лица. Узрок томе лежи у чињеници да је нижи степен образовања често комбинован с другим факторима рањивости, јер ова лица припадају теже запошљивим категоријама на тржишту рада: старији радници, становништво из руралних подручја, особе са инвалидитетом и Роми.

¹² Изузетак су лица с нижим образовањем или без образовања, код којих је стопа незапослености нижа код жена него код мушкараца.

Специфичност транзиције из образовања у рад у РС¹³ одликује се тиме што се школовање продужава у позне двадесете, али због притиска породице и тежње младе особе да оствари финансијску независност, пролонгирани завршетак високог образовања комбинује се са привременим и повременим радом и запослењем.

Регистрована запосленост¹⁴

Последњих година у РС бележи се повећање регистроване запослености¹⁵. У просеку, 2,1 милион лица било је формално запослено у 2018. години, што је за 121 хиљаду (6%) више него у 2016. Повећање укупне регистроване запослености у 2018. години дугује се пре свега запошљавању у правним лицима – број запослених по овом основу је порастао за готово 91 хиљаду (5,7%). Повећан је и број предузетника и запослених код њих и лица која самостално обављају делатност (41 хиљада или 12,7%), док је број регистрованих индивидуалних пољопривредника смањен за 10 хиљада (11,9%).

Табела 3. Регистрована запосленост, 2016-2018.

	2016	2017	2018	Промена 2018/2016	
				Број	%
Укупно	2.009.785	2.062.588	2.131.079	121.294	6,0
<i>Мушко</i>	<i>1.103.842</i>	<i>1.125.171</i>	<i>1.155.488</i>	<i>51.646</i>	<i>4,7</i>
<i>Женско</i>	<i>905.942</i>	<i>937.416</i>	<i>975.592</i>	<i>69.650</i>	<i>7,7</i>
Запослени у правним лицима	1.597.366	1.634.901	1.688.241	90.875	5,7
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	323.313	342.457	364.305	40.992	12,7
Регистровани индивидуални пољопривредници	89.106	85.230	78.533	-10.573	-11,9

Извор: РЗС, Истраживање о регистрованој запослености

Учешће мушкараца (54,2%) у укупној регистрованој запослености је нешто више од учешћа жена (45,8%). Током посматраног периода повећан је број регистрованих запослених међу припадницима оба пола, при чему је раст регистроване запослености био израженији код жена (код жена се бележи раст од око 70 хиљада, а код мушкараца од око 51 хиљаде).

Посматрано према делатностима, више од трећине укупног броја регистрованих запослених ради у прерађивачкој индустрији (пре свега прехранбеној, металној и машинској индустрији) и у трговини (највише у малопродаји). У току 2018. године повећана је регистрована запосленост у готово свим делатностима (највише у прерађивачкој индустрији и административним и помоћним услужним делатностима); изузетак је пољопривреда, где је регистрована запосленост смањена услед пада броја регистрованих индивидуалних пољопривредника.

У јавном сектору било је 606 хиљада регистрованих запослених у 2018. години, што је за 15,7 хиљада (или 2,5%) мање него у 2016. години. Смањење броја запослених је забележено готово у свим сегментима јавног сектора, изузев код запослених на нивоу локалне самоуправе¹⁶ (повећање за око 1.500 или 5,8%).

¹³ Томановић С., Станојевић Д. (2015), Млади у Србији 2015. Стања, опажања, веровања и надања, Београд, FRIEDRICH EBERT STIFTUNG и SeConS.

¹⁴ Истраживање о регистрованој запослености заснива се на комбиновању података Централног регистра обавезног социјалног осигурања и Статистичког пословног регистра.

¹⁵ Под појмом запослени подразумевају се лица која имају формално правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем, на одређено или неодређено време; лица која раде ван радног односа, на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи; као и лица која обављају пољопривредне делатности, а налазе се у евиденцији ЦРОСО.

¹⁶ Запослени ван радног односа чине око 14% укупног броја запослених код администрације на локалном нивоу, што се делом може објаснити ограничењем запошљавања у јавном сектору.

Табела 4. Регистрована запосленост у јавном сектору, 2016-2018.

	2016	2017	2018	Промена 2018/2016	
				Број	%
Укупно	621.818	612.884	606.118	-15.700	-2,5
Јавна предузећа	159.746	152.606	148.765	-10.981	-6,9
<i>Јавна државна предузећа</i>	<i>95.524</i>	<i>90.665</i>	<i>87.793</i>	<i>-7.731</i>	<i>-8,1</i>
<i>Јавна локална предузећа</i>	<i>64.222</i>	<i>61.941</i>	<i>60.972</i>	<i>-3.250</i>	<i>-5,1</i>
Администрација, сви нивои	161.606	161.872	160.833	-773	-0,5
<i>Администрација - ниво државе и аутономне покрајине</i>	<i>134.987</i>	<i>133.473</i>	<i>132.671</i>	<i>-2.316</i>	<i>-1,7</i>
<i>Администрација - ниво локалне самоуправе</i>	<i>26.619</i>	<i>28.399</i>	<i>28.162</i>	<i>1.543</i>	<i>5,8</i>
Здравствени и социјални рад	152.798	150.493	149.603	-3.195	-2,1
Образовање и култура	147.668	147.913	146.917	-751	-0,5

Извор: РЗС, Истраживање о регистрованој запослености

Регистрована незапосленост

Позитиван тренд смањења анкетне незапослености пратио је и тренд смањења регистроване незапослености¹⁷ у периоду 2016–2018. године. Просечан број незапослених лица на евиденцији НСЗ у 2018. години (око 583 хиљада) смањен је за 130 хиљада лица или 18,2% у односу на 2016. годину (учешће незапослених жена износи 52,9% или око 308 хиљада, што је мање за око 59 хиљада у посматраном периоду).

Табела 5. Незапослени на евиденцији НСЗ по карактеристикама, 2016-2018.

	Незапослени на евиденцији, просек			Промена 2018/2016		Учешће у укупном броју, у %			
	2016	2017	2018	Број	%	2016	2017	2018	2018/2016 пп
Укупно	713,153	650,573	583,099	-130,054	-18,2				
Пол									
Мушкарци	346,057	311,525	274,609	-71,449	-20,6	48,5	47,9	47,1	-1,4
Жене	367,096	339,048	308,490	-58,606	-16,0	51,5	52,1	52,9	1,4
Образовање									
Лица без квалификација и нискоквалификовани (I и II)	227,481	212,679	194,417	-33,064	-14,5	31,9	32,7	33,3	1,4
Средњи ниво образовања (III и V)	383,363	344,037	303,756	-79,607	-20,8	53,8	52,9	52,1	-1,7
Више и високо образовање (VI-VIII)	102,310	93,858	84,926	-17,384	-17,0	14,3	14,4	14,6	0,2
Старост									
Млади, 15-29	175,093	149,652	126,048	-49,045	-28,0	24,6	23,0	21,6	-2,9
30-49	336,122	304,730	269,874	-66,248	-19,7	47,1	46,8	46,3	-0,8
Старији, 50 и више	201,938	196,191	187,177	-14,761	-7,3	28,3	30,2	32,1	3,8
Дужина тражења посла									
До годину дана	232,439	203,510	184,128	-48,312	-20,8	32,6	31,3	31,6	-1,0
Дугорочно незапослени (дуже од 12 месеци)	480,714	447,063	398,971	-81,743	-17,0	67,4	68,7	68,4	1,0
<i>Веома дуго незапослени (дуже од 2 године)</i>	<i>372,518</i>	<i>350,181</i>	<i>319,916</i>	<i>-52,602</i>	<i>-14,1</i>	<i>52,2</i>	<i>53,8</i>	<i>54,9</i>	<i>2,6</i>

Извор: НСЗ

Карактеристике незапослених на евиденцији¹⁸ посматрају се у односу на године старости, образовни ниво и дужину тражења посла. Старосна структура незапослених лица је неповољна: учешће незапослених старијих од 50 година износи 32% (или око 187 хиљада лица), док млади учествују са 21,6% (или око 126 хиљада лица). Структура према образовном нивоу говори да је једна трећина незапослених без квалификација и са ниским квалификацијама (33% или 194 хиљада лица), са средњом школом више од половине (52% или око 304 хиљада лица), док завршено више и високо образовање има око 15% незапослених (или око 85 хиљада лица). Дугорочна незапосленост је карактеристика лица на евиденцији НСЗ која говори о томе да 68% лица посао тражи дуже од годину дана.

¹⁷ На евиденцији НСЗ у 2016. години просечно је било 713.153 незапослена лица, у 2017. години 650.573 незапослених лица, а у 2018. години 583.099 незапослених лица.

¹⁸ Калкулација на основу просечног броја незапослених на евиденцији НСЗ у 2018. години.

IV КАТЕГОРИЈЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА

У складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, теже запошљива лица су незапослена лица која због здравственог стања, недовољног или неодговарајућег образовања, социодемографских карактеристика, регионалне или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности теже налазе посао. Посебно су угрожена лица која се истовремено суочавају са више фактора рањивости/отежане запошљивости. Одређеним мерама активне политике запошљавања подстиче се равноправнији положај ових лица на тржишту рада.

У Табели 5. приказана је структура незапослених лица на евиденцији НСЗ према основним карактеристикама – пол, образовање, године старости и дужина тражења посла, као и промене до којих је дошло у периоду од 2016. до 2018. године. У оквиру полне структуре незапослених, повећано је учешће жена (за 1,4 процентних поена). У квалификационој структури, повећано је учешће лица без квалификација и нискоквалификованих (за 1,4 процентних поена), смањено је учешће лица са средњим нивоом образовања (за 1,7 процентних поена), док је учешће високообразованих остало готово непромењено (повећање за 0,2 процентна поена). Ако се посматра старосна структура незапослених лица, значајан пад учешћа младих (за 2,9 процентних поена) и знатно мање смањење учешћа лица старости 30-49 година (за 0,8 процентних поена), праћено је значајним повећањем учешћа лица преко 50 година (за 3,8 процентних поена). Према дужини тражења посла, просечни годишњи подаци показују да је у периоду од 2016. до 2018. године дошло до повећања учешћа лица која посао траже дуже од 12 месеци за 1,0 процентних поена, док се учешће лица која траже посао дуже од 24 месеца повећало за 2,6 процентних поена. Наведени подаци показују да је у посматраном периоду у структури незапослених лица порасло учешће жена, лица без квалификација и нискоквалификованих, старијих од 50 година и лица која су дугорочно незапослена, посебно оних лица која посао траже дуже од 24 месеца. У Табели 6. приказани су последњи расположиви подаци за 2019. годину:

Табела 6. Незапослени на евиденцији НСЗ по карактеристикама, 2019. година

	Број незапослених - стање на дан 30.9.2019. године	%
Укупно	502.561	
Пол		
Мушкарци	227.852	45,3%
Жене	274.709	54,7%
Образовање		
Лица без квалификација и нискоквалификовани (I и II)	169.198	33,7%
Средњи ниво образовања (III – V)	260.838	51,9%
Више и високо образовање (VI – VIII)	72.525	14,4%
Старост		
Млади, 15-29	102.895	20,5%
30-49	228.695	45,5%
Старији, 50 и више	170.971	34,0%
Дужина тражења посла		
До годину дана	168.236	33,5%
Дугорочно незапослени (дуже од 12 месеци)	334.325	66,5%
Веома дуго незапослени (дуже од 2 године)	267.235	53,2%

Извор: НСЗ

Жене

На евиденцији незапослених лица¹⁹ налази се **274.709 жена или 54,7%** од укупног броја незапослених лица. Образовна структура незапослених жена је нешто повољнија у односу на образовну структуру укупне незапослености, првенствено захваљујући већем учешћу

¹⁹ Стање на дан 30.09.2019. године.

високообразованих које код жена износи 17,1%, док је код укупног броја незапослених лица учешће високообразованих 14,4%. Међутим, жене без квалификација и нискоквалификоване учествују у укупном броју незапослених жена са 32,7%, што је за свега 1,0 процентни поен мање од учешћа незапослених лица овог образовног нивоа у укупној регистрованој незапослености (33,7%). Такође, 23.745 незапослених жена нема завршену основну школу, а њихово учешће у укупном броју незапослених лица без завршене основне школе износи 54,2% односно на нивоу је њиховог учешћа у укупној незапослености. Старосна структура незапослених жена је нешто повољнија у односу на старосну структуру укупног броја незапослених – 20,6% незапослених жена старости је до 29 година, 48,5% је старости 30-49 година, док учешће жена старијих од 50 година у укупном броју незапослених жена износи 30,9% и мање је од учешћа лица старијих од 50 година у укупној незапослености, што одговара ранијем стицању услова за остваривање права на пензију за жене. Посматрано према дужини тражења посла, 67,8% од укупног броја незапослених жена је дугорочно незапослено (траже посао дуже од 12 месеци), док се 54,7% незапослених жена налази у веома дугој незапослености (траже посао дуже од 2 године), што су неповољнији показатељи у односу на укупну незапосленост. Када се посматрају поједине категорије незапослених лица, учешће жена је веће у односу на њихово учешће у укупној незапослености у категорији веома дуге незапослености – 56,2% жена, дугорочне незапослености – 55,7% жена, вишкови запослених – 56,3% жена и код самохраних родитеља – 84,8% жена.

Родно буџетирања уведено је у област политике запошљавања у 2016. години, чиме се постиже подједнако укључивање мушкараца и жена у програме и мере активне политике запошљавања ради повећања једнаких могућности за њихово запошљавање. Жене чине хетерогену рањиву групу, из ког разлога је потребно идентификовати додатне факторе рањивости приликом њиховог укључивања у мере активне политике запошљавања.

Лица без квалификација и нискоквалификована лица

На евиденцији незапослених лица²⁰ налази се 169.198 лица без квалификација и нискоквалификованих или 33,7% од укупног броја незапослених. Учешће жена у овом образовном нивоу је 53,1%, односно, 89.796 незапослених жена нема квалификацију или је нискоквалификовано. Такође, 43.820 незапослених лица нема завршену основну школу – 8,7% од укупног броја незапослених на евиденцији НСЗ. Старосна структура категорије лица без квалификација и са ниским квалификацијама је неповољна – 13,3% су млади, 47,5% су лица старости 30-49 година, док 39,2% има 50 или више година старости. Дугорочно је незапослено 73% лица без квалификација и са ниским квалификацијама, док је 61,1% ових лица у веома дугој незапослености.

Лица старости 50 и више година

На евиденцији незапослених лица²¹ налази се 170.971 лице старости 50 и више година, што представља учешће у укупној незапослености од 34%. У овој старосној категорији жене учествују са 49,6%. Образовна структура ове категорије незапослених лица је неповољна – 38,8% су лица без квалификација и нискоквалификовани, 52,3% има завршен средњи ниво образовања, а 8,9% су лица са вишим и високим образовањем. Дугорочно је незапослено 76,4% лица из ове категорије, а у веома дугој незапослености налази се 64,4%.

Дугорочно незапослени и лица у веома дугој незапослености

На евиденцији незапослених лица²² налази се 334.325 лица која посао траже дуже од 12 месеци, односно, 66,5% од укупног броја незапослених лица. Старосна структура дугорочно незапослених лица је неповољнија у односу на укупну незапосленост - 14,4% су млади, 46,6% су лица старости 30-49 година, док 39% дугорочно незапослених лица има 50 и више година старости. Такође, и образовна структура дугорочно незапослених лица је неповољнија у односу на укупну незапосленост – 37% су лица без квалификација и нискоквалификовани, 50,7% дугорочно

²⁰ Стање на дан 30.09.2019. године.

²¹ Стање на дан 30.09.2019. године.

²² Стање на дан 30.9.2019. године.

незапослених лица стекло је образовање на средњем нивоу, а 12,3% дугорочно незапослених је високообразовано. Лица која посао траже дуже од 24 месеца учествују у укупном броју незапослених са 53,2% (267.235 лица).

Према приказаним подацима, настављен је тренд повећања учешћа у укупној незапослености жена, лица без квалификација и нискоквалификованих и лица старости 50 и више година. Ове категорије незапослених карактерише већа дугорочна и веома дуга незапосленост у односу на укупну незапосленост. Учешће дугорочно незапослених и лица која су у веома дугој незапослености у укупном броју незапослених лица, нешто је мање у односу на просечне податке за 2018. годину, а да би се овај тренд наставио, ова лица и даље треба да добијају интензивну подршку за укључивање на тржиште рада, посебно имајући у виду неповољну старосну и квалификациону структуру ове категорије незапослених лица.

Млади (15 – 30 година старости)

Подаци у Табели 5. показују да се број младих на евиденцији незапослених лица значајно смањило у периоду од 2016. до 2018. године, тако да је у 2018. години 28% мање младих у регистрованој незапослености у односу на 2016. годину, што је и знатно веће смањење у односу на старије старосне категорије незапослених. Овај тренд је настављен и у 2019. години - последњи расположиви податак (Табела 6.) показује да се на евиденцији НСЗ налази 102.895 незапослених младих, а да је учешће младих у укупном броју незапослених 20,5%. Значајно смањење броја незапослених младих довело је и до промена у структури младих који се налазе у регистрованој незапослености (Табела 7.) - повећало се учешће младих жена, повећало се учешће младих који су неквалификовани и са ниским квалификацијама и младих са средњим образовањем, док се учешће високообразованих младих смањило, повећало се учешће младих из најмлађе старосне категорије (15-19 година), а смањило се учешће старијих категорија. Смањила се дугорочна и веома дуга незапосленост младих, тако да 46,6% незапослених младих посао тражи дуже од 12 месеци, а 29,3% посао тражи дуже од 2 године.

Табела 7. Незапослени млади на евиденцији НСЗ - структура

	2017/31.12.	2018/31.12.	2019/30.9.
Укупно	138.391	117.078	102.895
Пол			
Мушкарци	47,8%	46,4%	45,1%
Жене	52,2%	53,6%	54,9%
Образовање			
Лица без квалификација и нискоквалификовани (I и II)	20,9%	21,3%	22,0%
Средњи ниво образовања (III – V)	56,4%	55,9%	57,2%
Више и високо образовање (VI – VIII)	22,7%	22,8%	20,8%
Старост			
15-19	10,7%	11,2%	13,4%
20-24	38,2%	37,6%	35,9%
25-29	51,1%	51,2%	50,7%
Дужина тражења посла			
До годину дана	48,4%	51,8%	53,4%
Дугорочно незапослени (12 месеци +)	51,6%	48,2%	46,6%
Веома дуго незапослени (2 године+)	32,7%	31,4%	29,3%

Извор: НСЗ

Када се посматра запошљавање са евиденције незапослених лица, на крају 2018. године, учешће запошљавања младих у укупном броју запошљавања са евиденције износи 33,7%²³ и даље је значајно веће од учешћа младих у укупном броју незапослених лица.

Подаци о анкетној незапослености (Табела 8.) такође показују побољшање положаја младих на тржишту рада. Наиме, у периоду од 2016. до 2018. године, стопа активности младих

²³ Подаци НСЗ за 2018. годину: број случајева запошљавања са евиденције НСЗ - 261.720, од тога млади 88.062.

порасла је за 0,9 процентних поена, а стопа запослености за 3,2 процентна поена. Значајно смањење од 5,3 процентних поена је забележила стопа незапослености, док је стопа NEET²⁴ смањена за 2,2 процентна поена. Значајно је смањена стопа неформалне запослености младих за 5,4 процентних поена. Међутим, подаци такође показују да су ово побољшање положаја на тржишту рада више осетили млади мушкарци, што најбоље показују подаци о родном јазу запослености, који представља разлику у учешћу запослености мушкараца и жена, а који се континуирано повећава у посматраном периоду и 2018. године износи 11,4 процентних поена.

Табела 8. Показатељи тржишта рада за младе (15-29), Република Србија

		2016.	2017.	2018.	2018/2016. у п.п.
1.	Стопа активности	47,2	47,6	48,1	0,9
	Мушкарци	53,0	53,6	54,4	1,4
	Жене	41,0	41,2	41,5	0,5
2.	Стопа запослености	33,1	34,9	36,3	3,2
	Мушкарци	38,4	40,3	41,9	3,5
	Жене	27,5	29,1	30,5	3,0
3.	Родни јаз запослености (у процентним поенима)	10,9	11,2	11,4	0,5
4.	Стопа неформалне запослености	26,3	21,9	20,9	-5,4
	Мушкарци	29,7	25,1	23,2	-6,5
	Жене	21,5	17,4	17,5	-4,0
5.	Стопа незапослености	29,8	26,7	24,5	-5,3
	Мушкарци	27,5	24,8	23,0	-4,5
	Жене	32,8	29,3	26,6	-6,2
6.	Стопа NEET	22,3	21,7	20,1	-2,2
	Мушкарци	20,3	19,9	17,8	-2,5
	Жене	24,5	23,7	22,5	-2,0

Извор: АРС, РЗС

Премда је положај младих на тржишту рада значајно побољшан у односу на претходни период, млади у РС се и даље суочавају са знатно више препрека на тржишту рада у односу на њихове вршњаке у ЕУ-28 где је стопа незапослености младих двоструко нижа, а стопа запослености младих значајно виша²⁵. Побољшање положаја младих на тржишту рада у РС, више су осетили млади који имају боље квалификације, који су активнији у тражењу посла (смањење учешћа младих NEET у укупном броју младих највећим делом је резултат смањења учешћа оних из активног дела ове категорије, који траже посао, а нису укључени у образовање или обуку) и који су мушког пола. Иако је у регистрованој незапослености смањено учешће дугорочно незапослених младих, и даље забрињава податак да скоро свака друга млада особа са евиденције НСЗ посао тражи дуже од 12 месеци, а свака трећа дуже од 24 месеца. Стога, у наредном периоду, у фокусу политике запошљавања треба да буду **млади са нижим нивоима образовања, младе жене и млади који дуже траже посао**. Такође, потребно је унапредити приступе ка незапосленим младим особама које се не обраћају институцијама система за подршку, а самостално нису активне у тражењу посла. Подршка је потребна и **младима са образовањем на средњем нивоу, као и онима који су високообразовани**, јер одсуствовање из радног процеса доводи до губитка и застаревања знања и вештина стечених у образовном процесу. Приоритет треба да буде

²⁴ NEET - енг. NEET, not in employment, education or training. Представља учешће младих 15–29 година старости који нису запослени, нити су обухваћени процесом образовања или обуке у укупном броју младих 15-29.

²⁵ Подаци ЕУРОСТАТ за 2018. годину, за становништво 15-29 година старости: стопа незапослености – 12,0%; стопа запослености - 49,8%; стопа активности - 56,6%.

запошљавање у занимањима у којима се стечена знања и вештине могу применити у највећој мери. Посебну подршку треба дати високообразованим младим женама које са 68% учествују у укупном броју незапослених високообразованих младих на евиденцији НСЗ, али и високообразованим младим Ромима и особама са инвалидитетом. Младима из свих категорија теже запошљивих лица потребна је системска подршка да стечено образовање пласирају на тржишту рада и запосле се у одговарајућим занимањима.

У Табели 9. приказани су подаци о броју незапослених лица из категорија које су у претходним годинама имала статус теже запошљивих, као и њихово учешће у укупном броју незапослених лица на евиденцији НСЗ.

Табела 9. Учешће незапослених лица из теже запошљивих категорија у регистрованој незапослености (годишњи просек)

Категорије незапослених		2016	2017	2018
Незапослена лица	Број лица, годишњи просек	713,153	650,573	583,099
Особе са инвалидитетом	Број лица	15,660	14,906	14,429
	Учешће у укупном броју незапослених, %	2.2	2.3	2.5
Роми	Број лица	25,126	26,537	26,099
	Учешће у укупном броју незапослених, %	3.5	4.1	4.5
Вишак запослених	Број лица	56,398	49,474	43,854
	Учешће у укупном броју незапослених, %	7.9	7.6	7.5
Корисници новчане социјалне помоћи	Број лица	66,999	67,692	65,596
	Учешће у укупном броју незапослених, %	9.4	10.4	11.2
Оба незапослена родитеља	Број лица	61,567	48,830	36,517
	Учешће у укупном броју незапослених, %	8.6	7.5	6.3
Самохране родитељи	Број лица	18,346	13,510	11,728
	Учешће у укупном броју незапослених, %	2.6	2.1	2.0
Бивши извршиоци кривичних дела	Број лица	682	672	647
	Учешће у укупном броју незапослених, %	0.1	0.1	0.1
Жртве породичног насиља	Број лица	95	149	163
	Учешће у укупном броју незапослених, %	0.01	0.02	0.03
Жртве трговине људима	Број лица	3	3	3
	Учешће у укупном броју незапослених, %	0.0004	0.0005	0.0005
Повратници из иностранства по споразуму о реадмисији	Број лица	90	76	66
	Учешће у укупном броју незапослених, %	0.01	0.01	0.01
Избегла лица	Број лица	971	761	611
	Учешће у укупном броју незапослених, %	0.1	0.1	0.1
Интерно расељена лица	Број лица	6,817	6,234	5,555
	Учешће у укупном броју незапослених, %	1.0	1.0	1.0
Млади у домским смештају, хранитељским и старатељским породицама	Број лица	173	165	146
	Учешће у укупном броју незапослених, %	0.02	0.03	0.03

Извор: НСЗ

Особе са инвалидитетом

Просечан број особа са инвалидитетом које су спремне за активно тражење посла (нису привремено спречени за рад због болести и др.) на евиденцији незапослених лица НСЗ (Табела 9.), смањено се у периоду од 2016. до 2019. године (за 1.231 лице), али се учешће ове категорије незапослених у укупној незапослености повећало за 0,3 процентна поена. Последњи расположиви подаци за 2019. годину (30. септембар 2019.), показују да се на евиденцији НСЗ налази 12.309 незапослених особа са инвалидитетом од којих су 41,2% жене. Према нивоу образовања, 54,4% има завршено образовање на средњем нивоу, 39% су лица без и са ниским квалификацијама, а само 6,6% незапослених особа са инвалидитетом има више или високо образовање. Према годинама старости, 44,9% незапослених особа са инвалидитетом има 50 или више година старости, 42,0% старости је 30-49 година, а 13,1% су млади до 30 година. 74,5% незапослених особа са

инвалидитетом тражи посао дуже од 12 месеци, док њих 62,5% посао тражи дуже од 2 године. **Неповољна образовна и старосна структура, као и високо учешће у дугорочној незапослености, карактеристике су категорије незапослених особа са инвалидитетом.**

Роми

У периоду од 2016. до 2019. године повећао се и број незапослених Рома (за 973 лица) и њихово учешће у укупној незапослености и то за 1,0 процентни поен (Табела 9.). Подаци за 2019. годину (30. септембар 2019.), показују да се на евиденцији НСЗ налази 25.536 незапослених Рома од којих су 49,7% жене. **Високо учешће лица без квалификација и нискоквалификованих** од 89,7% главно је обележје образовне структуре ове категорије незапослених. Средњи ниво образовања има 9,7%, а више и високо свега 0,6% Рома на евиденцији НСЗ. Према годинама старости, 28,9% су млади до 30 година, 49,5% су лица старости 30-49 година, док 21,6% незапослених Рома има 50 или више година старости. Дугорочна незапосленост Рома на евиденцији НСЗ износи 66,5%, а у веома дугој незапослености налази се њих 53,2%.

Корисници новчане социјалне помоћи (НСП)

Просечан број корисника НСП који се налазе на евиденцији незапослених лица (Табела 9.) смањено се у периоду од 2016. до 2019. године (за 1.403 лица), али се учешће ове категорије незапослених у укупној незапослености повећало за 1,8 процентних поена. Подаци за 2019. годину (30. септембар 2019.), показују да се на евиденцији НСЗ налази 57.542 незапослена корисника НСП од којих су 49,7% жене. Према нивоу образовања, **65% су лица без квалификација и нискоквалификовани**, 31,6% има средњи ниво образовања, а високо образовање има 3,4% незапослених корисника НСП. Према годинама старости, 13,2% су млади до 30 година, 45,8% су лица старости 30-49 година, док 41,0% корисника НСП има 50 или више година старости. У дугорочној незапослености се налази 91,7% корисника НСП, у веома дугој 82,1%, а треба поменути и податак да скоро четвртина корисника НСП посао тражи дуже од 10 година (23,8%).

Вишак запослених

Подаци у Табели 9. показују да се број незапослених који су се на евиденцију НСЗ пријавили из статуса вишка запослених смањено у периоду од 2016. до 2018. године за 12.544 лица, док се њихово учешће у укупном броју незапослених смањило за 0,4 процентна поена. Подаци за 2019. годину (30. септембар 2019.), показују да се на евиденцији незапослених налази 37.410 лица у статусу вишка запослених, од којих су 56,3% жене. Према нивоу образовања, 20,4% лица из ове категорије је неквалификовано и нискоквалификовано, **61,7% је завршило образовање на средњем нивоу**, а 17,9% вишкова је са високим образовањем. Према годинама старости, **52,8% старости је 50 или више година**, 40,0% има између 30 и 49 година, док је 7,2% из категорије младих. У дугорочној незапослености се налази 64,0% лица из ове категорије, а у веома дугој незапослености њих 47,6%.

Укључивање у мере активне политике запошљавања врши се у складу са извршеном проценом запошљивости и индивидуалним планом запошљавања. На основу процене запошљивости одређује се ниво потребне подршке, а у индивидуалном плану запошљавања утврђују се конкретне активности и мере које лице које тражи посао и НСЗ треба да предузму у циљу повећања запошљивости и запошљавања лица. У оквиру појединих мера активне политике запошљавања дефинисане су категорије теже запошљивих лица која се укључују у меру, а у мерама у оквиру којих нису дефинисане категорије, приоритет за укључивање имају незапослена лица из следећих категорија:

- лица без квалификација и нискоквалификована лица;
- лица старости 50 и више година;
- дугорочно незапослена лица која посао траже дуже од 12 месеци, а посебно незапослена лица која посао траже дуже од 18 месеци;
- жене, посебно дугорочно незапослене жене;

- млади до 30 година старости, а посебно младе жене, млади без квалификација и нискоквалификовани, као и млади без радног искуства;
- особе са инвалидитетом;
- Роми;
- корисници новчане социјалне помоћи и
- лица у статусу вишка запослених.

Такође, у мере активне политике запошљавања укључиваће се и незапослена лица из следећих теже запошљивих категорија: млади у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама²⁶, жртве породичног насиља, жртве трговине људима, избегла и расељена лица, повратници према Споразуму о реадмисији, самохрани родитељи, супружници из породице у којој су оба супружника незапослена, родитељи деце са сметњама у развоју, бивши извршиоци кривичних дела.

Посебан приоритет за укључивање у мере активне политике запошљавања имају лица која се суочавају са више фактора отежане запошљивости, односно, која припадају у две или више претходно наведених категорија теже запошљивих лица.

У локалном акционом плану запошљавања могу се утврдити и друге категорије теже запошљивих лица према утврђеном стању на локалном тржишту рада.

Сходно уведеној пракси родног буџетирања, у програме и мере активне политике запошљавања у 2020. години подједнако ће се укључивати незапослени мушкараци и жене, ради подстицања једнаких могућности за њихово запошљавање.

Због потребе интензивирања активности у циљу унапређења положаја младих, вишкова запослених, лица без квалификација и нискоквалификованих, дугорочно незапослених и особа са инвалидитетом, спроводе се посебни пакета услуга:

Пакет услуга за вишкове запослених

Ради превенције незапослености, пре него што се потенцијални вишкови запослених пријаве на евиденцију незапослених, НСЗ ће реализовати информативне састанке са послодавцем који се суочава са вишком запослених и синдикатима и са потенцијалним вишковима запослених и организовати саветовања за запошљавање са потенцијалним вишковима запослених који су се изјаснили да желе индивидуално саветовање.

На основу попуњеног упитника или индивидуалног разговора са саветником за запошљавање, потенцијални вишкови запослених ће се укључивати у следеће мере: клуб за тражење посла (петодневни програм дизајниран за вишкове запослених), радионицу за психолошку подршку планирању каријере (једнодневни програм дизајниран за потенцијалне вишкове запослених), обуку за развој предузетништва и обуку за активно тражење посла.

Након пријаве вишкова запослених на евиденцију незапослених, НСЗ ће приоритетно укључивати вишкове запослених у програме и мере активне политике запошљавања, а посебно:

- 1) извршити процену запошљивости лица;
- 2) утврдити индивидуални план запошљавања и одредити мере које су најпогодније за активацију и унапређење запошљивости (радионица за превладавање стреса услед губитка посла, програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене и друге мере);
- 3) организовати посебно информисање о могућностима и предностима улагања отпремнина у самозапошљавање и сл.

Такође, НСЗ ће, у циљу превенирања дугорочне незапослености, односно брже реинтеграције на тржиште рада вишкова запослених, интензивирати посете послодавцима, посебно у јединицама локалне самоуправе у којима се планира реализација програма решавања вишка запослених, са циљем прикупљања података о потребама за запошљавањем.

²⁶ Категорија *младих у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама*, подразумева младе до 30 година старости који су имали или имају статус младих у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама.

Пакет услуга за младе

Пакет се састоји од активности које НСЗ, за сваку младу особу пријављену на евиденцију незапослених лица, реализује са циљем превенције застаревања компетенција (знања и вештина) од значаја за конкурентно иступање на тржишту рада и уласка у дугорочну незапосленост и обухвата:

- 1) процену запошљивости лица;
- 2) утврђивање индивидуалног плана запошљавања и мера које су најпогодније за активацију и подизање запошљивости младих;
- 3) посредовање у запошљавању или укључивање у мере активне политике запошљавања које могу допринети запошљавању (професионална оријентација и саветовање о планирању каријере, програм стручне праксе, програм приправника за младе са високим образовањем, програм приправника за незапослене са средњим образовањем, субвенција за запошљавање и самозапошљавање, програм функционалног основног образовања и др.).

Пакет услуга за лица без квалификација, нискоквалификоване и дугорочно незапослене

Пакет обухвата:

- 1) процену запошљивости лица;
- 2) утврђивање индивидуалног плана запошљавања и мера које су најпогодније за активацију и подизање запошљивости лица без квалификација и дугорочно незапослене;
- 3) укључивање у мере за активно тражење посла (тренинг самоефикасности за квалификована дугорочно незапослена лица и мотивационо-активационе обуке за лица без квалификација и нискоквалификоване);
- 4) укључивање у програме додатног образовања и обуке (програм функционалног основног образовања одраслих, програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене и др.), јавне радове и др.;
- 5) укључивање у програм субвенционисаног запошљавања.

Пакет услуга за особе са инвалидитетом

Пакет обухвата посредовање у запошљавању и укључивање особа са инвалидитетом у мере активне политике запошљавања под општим условима и по прилагођеним програмима, у складу са потребама особа са инвалидитетом, процењеним професионалним могућностима, радном способношћу и идентификованим потребама на тржишту рада, и састоји се из:

- 1) процене професионалних могућности, односно процене запошљивости лица;
- 2) утврђивања индивидуалног плана запошљавања и мера које су најпогодније за активацију и подизање запошљивости особа са инвалидитетом;
- 3) посредовања у запошљавању или укључивања у мере активне политике запошљавања које доприносе подизању запошљивости и запошљавању.

У ЦИЉЕВИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА У 2020. ГОДИНИ

Општи циљ – Повећање запослености

Општи циљ политике запошљавања у 2020. години је повећање запослености. Наведени циљ у складу је са основним стратешким циљем политике запошљавања утврђеним у Националној стратегији запошљавања за период 2011 – 2020. године: успостављање ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености у Републици Србији уз истовремено усаглашавање политике запошљавања и институција тржишта рада са правним тековинама ЕУ.

Ради постизања општег циља утврђени су следећи посебни циљеви:

1. Редуковање дуалности на тржишту рада кроз побољшање услова и унапређење институција тржишта рада;

2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада кроз реализацију мера активне политике запошљавања;
3. Поддршка регионалној и локалној политици запошљавања;
4. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

Посебни циљеви, са мерама и активностима које ће се спроводити, дати су у даљем тексту и приказани у поглављу IX.

1. Редуковање дуалности на тржишту рада кроз побољшање услова и унапређење институција тржишта рада

У 2020. години спроводиће се активности на унапређењу нормативног оквира у области рада и запошљавања, унапређењу капацитета носилаца послова запошљавања и носилаца послова професионалне рехабилитације. Наставиће се са процесом праћења и процене како би мере активне политике запошљавања биле у складу са стањем и потребама националног и локалног тржишта рада.

Мере којима ће се постићи побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада су:

1.1. Унапређење нормативног и аналитичког оквира за потребе тржишта рада – кроз реализацију активности на доношењу и примени нових прописа у области рада и запошљавања, измени и допуни прописа из области запошљавања и доношењу нових стратешких докумената.

Успостављањем правног оквира у области социјалног предузетништва очекује се повећање активације радно способних лица која се налазе у систему социјалне заштите, теже запошљивих незапослених лица као и лица из посебно осетљивих категорија.

Усвајањем измена и допуна Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености извршиће се усклађивање појединих одредаба овог закона са Законом о планском систему и др.

До краја 2020. године усвојиће се Стратегија запошљавања за период 2021-2026. године са првим акционим планом за реализацију ове стратегије за период од 3 године, заснована на резултатима претходно спроведене стратегије и налазима и препорукама израђених аналитичких материјала.

Влада је, почетком 2019. године, основала Координационо тело за праћење токова економских миграција како би се сагледало стање у области економских миграција на свеобухватан начин. У плану рада Координационог тела је и доношење Стратегије о економским миграцијама за период 2021-2027. године (са акционим планом) са решењима и дугорочним мерама за унапређење ове области, са циљем превенције даљег одласка грађана Републике Србије у иностранство и подстицања повратка стручњака из дијаспоре, као и стварања пословног и привредног амбијента за долазак страних стручњака.

Доношење наведених реформских прописа и паралелно спровођење активности из Националног програма за сузбијање сиве економије и акционог плана, као и примена других прописа којима се омогућава олакшано пословање привредних субјеката и предузетника од утицаја је на побољшање услова на тржишту рада и треба да допринесе остваривању једнаких могућности и смањењу дуалности на тржишту рада.

Током 2020. године пратиће се и примена Закона о агенцијском запошљавању којим се уређује заштита права запослених који закључују уговор о раду са агенцијом за привремено запошљавање ради уступања на привремени рад послодавцу кориснику и др.

Процене стања и остварених ефеката прописа и стратешких докумената биће предмет анализа и студија и основ за доношење нових или унапређење постојећих аката из области рада и запошљавања.

1.2. Јачање капацитета актера тржишта рада – кроз организовање тренинга и обука за носиоце послова запошљавања и носиоце послова професионалне рехабилитације унаредиће се капацитет институција тржишта рада са циљем повећања квалитета пружених услуга.

Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености прописана је обавеза редовног стручног усавршавања и оспособљавања запослених у НСЗ, увођења у посао новозапослених, као и провера стручне оспособљености запослених. У наредном периоду акценат је стављен на обуке за индивидуални рад са тражиоцима запослења и посредовање у запошљавању, профилисање, рад са послодавцима, рад са тешким клијентима и др.

Потребно је да се државни службеници који раде на пословима рада и запошљавања континуирано укључују у обуке и радионице у вези са хармонизацијом прописа РС са прописима ЕУ, затим размене искуства и упознавање са примерима добре праксе, као и презентације политика, смерница и препорука на нивоу ЕУ.

За предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом биће организоване обуке са циљем унапређења капацитета за остваривање њихове економске и социјалне функције.

Агенције за запошљавање биће обухваћене обукама за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу са стандардима, ради унапређења овог сегмента послова који агенције, као носиоци послова запошљавања, имају обавезу да пружају у складу са прописима из области запошљавања.

2. Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада кроз реализацију мера активне политике запошљавања

Ради подстицања запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада, планиране су следеће мере:

2.1. Посредовање у запошљавању лица која траже запослење и професионална оријентација и саветовање о планирању каријере

Планиране активности за циљ имају унапређење односно повећање квалитета информација и пружених услуга незапосленим лицима и послодавцима. Добро спроведене активности саветовања, профилисања, израде индивидуалних планова запошљавања и др. представљају предуслов за адекватно укључивање незапослених лица у „циљане” мере активне политике запошљавања које ће највише допринети њиховом конкурентнијем иступању на тржишту рада. С друге стране, сарадња са послодавцима значајна је у циљу прикупљања што већег броја пријава о слободним радним местима и захтева за посредовање НСЗ при запошљавању, али и укључивања послодаваца у друге мере активне политике запошљавања.

Детаљан опис дат је у поглављу VI Програми и мере активне политике запошљавања.

2.2. Подршка запошљавању кроз субвенционисано запошљавање и самозапошљавање

Планиране активности за циљ имају повећање запошљавања теже запошљивих лица код приватног послодавца као и подршку самозапошљавању кроз стручну помоћ, обуку и доделу субвенције за отпочињање сопственог посла.

Детаљан опис дат је у поглављу VI Програми и мере активне политике запошљавања.

2.3. Подршка социјалној инклузији

У фокусу планираних активности су лица у стању социјалне потребе, односно незапослени корисници новчане социјалне помоћи, Роми као и особе са инвалидитетом, којима је потребно пружити додатну подршку и помоћ у укључивању на тржиште рада.

Потребно је даље унапредити сарадњу између центара за социјални рад и НСЗ, кроз реализацију закључених Протокола о сарадњи која треба да допринесе интеграцији корисника НСП на тржиште рада.

Јавни радови могу да имају значајну улогу у обезбеђивању повезаности са тржиштем рада и обезбеђивању прихода лицима која су у стању социјалне потребе.

3. Подршка регионалној и локалној политици запошљавања

Политика запошљавања треба да подржи и допринесе остваривању циљева економског и регионалног развоја кроз значајније учешће релевантних актера локалних тржишта рада и њихов заједнички рад у оквиру савета за запошљавање. Локални савети за запошљавање имају кључну улогу у процесима дефинисања стања, потреба и могућности локалних тржишта рада, односно креирања и спровођења мера од значаја за унапређење стања на локалном тржишту рада.

У наредном периоду планирано је и пружање посебне подршке оним јединицама локалне самоуправе које нису претходно израђивале локалне акционе планове запошљавања (ЛАПЗ).

3.1. Изградња и унапређење капацитета локалних самоуправа за развој локалне политике запошљавања

Током 2020. године наставиће се са добром праксом организовања регионалних састанака са ЈЛС ради размене искустава у спровођењу локалне политике запошљавања, а посебна пажња биће усмерена ка оним јединицама локалних самоуправа које до сада нису израђивале локалне акционе планове запошљавања.

Кроз организовање обука за планирање и праћење спровођења локалне политике запошљавања ојачаће се капацитети локалних савета за запошљавање и подстицати дијалог и сарадња на локалном и регионалном нивоу.

3.2. Подршка изради и реализацији локалних акционих планова запошљавања

У 2020. години одобраваће се учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију НАПЗ, и то:

- 1. Програм стручне праксе;**
- 2. Програм приправника за младе са високим образовањем,**
- 3. Програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене;**
- 4. Обука на захтев послодавца – у обуку се укључују незапослена лица уколико**

на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретног радног места;

5. Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих – може се доделити за запошљавање незапослених лица из једне или више категорија теже запошљивих, а које су утврђене у складу са стањем и потребама локалног тржишта и наведене у ЛАПЗ;

6. Субвенција за samozapošljavanje - одобрава се незапосленом лицу ради оснивања радње, задруге или другог облика предузетништва као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ;

7. Програм јавних радова - у програм јавних радова могу се укључити незапослена лица из свих категорија теже запошљивих, у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ. Јавни радови се организују на подручју оних јединица локалних самоуправа, које према степену развијености утврђеним у складу са посебним прописом Владе припадају:

1) трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека) и

2) четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

У програм јавних радова радно се ангажује најмање 5 (пет) незапослених лица.

За особе са инвалидитетом јавни радови се могу организовати у свим јединицама локалне самоуправе, независно од степена развијености, у области социјалне заштите и хуманитарног рада,

одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, одржавања и заштите животне средине и природе и културе.

На јавним радовима се радно ангажује најмање 3 (три) незапослене особе са инвалидитетом.

Услов за подношење захтева за финансирање програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију НАПЗ је да аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе има:

- 1) формиран локални савет за запошљавање;
- 2) усвојен ЛАПЗ;
- 3) усаглашен ЛАПЗ са НАПЗ и покрајинским акционим планом за запошљавање;
- 4) обезбеђено више од половине потребних средстава за финансирање одређеног програма или мере. Изузетно, уколико се ради о неразвијеној јединици локалне самоуправе, министар надлежан за послове запошљавања, у складу са чланом 60. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17-др. закон и 113/17) може одобрити учешће у финансирању и када је обезбеђено мање од половине потребних средстава.

Критеријуми на основу којих се одобрава висина износа средстава по захтеву јединице локалне самоуправе за учешће у финансирању програма или мера су:

1. степен развијености јединице локалне самоуправе (јединици локалне самоуправа која припада мање развијеним подручјима обезбеђује се виши износ средстава из буџета РС у односу на развијене јединице локалне самоуправе), с тим да минимални износ који се може обезбедити из буџета РС јединици локалне самоуправе која припада четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека) износи 60%, осим за јединице локалне самоуправе које су у захтеву за суфинансирање исказале потребу за обезбеђивањем нижег учешћа средстава из буџета РС од 60%;

2. формиран локални савет за подручје више јединица локалних самоуправа и усвојен заједнички план запошљавања за подручје тих јединица локалних самоуправа.

Аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе, може до 18. фебруара 2020. године, путем НСЗ, поднети министарству надлежном за послове запошљавања захтев за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања предвиђених ЛАПЗ.

По истеку рока за подношење захтева, НСЗ проверава испуњеност услова за финансирање програма или мера активне политике запошљавања, припрема мишљење о сваком појединачном ЛАПЗ (усклађеност са циљевима локалног економског развоја и индикаторима на локалном тржишту рада) и даје предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања на основу критеријума и расположивих средстава.

НСЗ доставља министарству надлежном за послове запошљавања предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања у року од 30 дана од дана истека рока за подношење захтева, на основу кога министар надлежан за послове запошљавања доноси одлуку.

НСЗ и јединице локалне самоуправе обухваћене одлуком закључују споразуме о начину и поступку реализације програма или мера активне политике запошљавања, као и другим питањима од значаја за спровођење ове одлуке.

Јединице локалне самоуправе могу, у складу са потребама локалног тржишта рада, планирати и друге програме или мере активне политике запошљавања, утврдити их у ЛАПЗ и њихову реализацију финансирати у целости из средстава буџета аутономне покрајине и/или буџета јединица локалне самоуправе. У реализацији програма или мера активне политике запошљавања које се у целости финансирају из буџета аутономне покрајине и/или буџета јединица локалне самоуправе, НСЗ пружа стручну и техничку подршку.

4. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Улагање у људски капитал представља основ економског развоја и иновативне и конкурентне економије. Мере су усмерене на даљи развој система каријерног вођења и саветовања и смањења неусаглашености понуде и потражње, кроз развијање Националног оквира квалификација и Националног система класификације занимања, наставком реформе стручног образовања, али и кроз програме додатног образовања и обука које спроводи Национална служба за запошљавање.

4.1. Промовисати и даље развијати каријерно вођење и саветовање

Значајан корак за успостављање јединственог система квалитета у области каријерног вођења и саветовања учињен је усвајањем Правилника о стандардима услуга каријерног вођења и саветовања („Службени гласник РС”, број 43/19), који је основ за планирање, развој и евалуацију услуга каријерног вођења и саветовања.

Током 2020. године радиће се на промоцији и информисању о стандарду услуга каријерног вођења и саветовања, акредитацији провајдера за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу са усвојеним стандардима али и едукацији организација које пружају те услуге.

4.2. Реализација програма додатног образовања и обука

У циљу побољшања компетенција, знања и вештина незапослених лица, као и оспособљавања за самостални рад у струци и стицање првог радног искуства спроводиће се програми додатног образовања и обуке који треба да допринесу повећању запошљивости и запошљавању незапослених лица, посебно имајући у виду високо учешће на евиденцији НСЗ незапослених лица без квалификација и ниско квалификованих која немају знања потребна на тржишту рада али и високо учешће младих високообразованих којима су намењени програми стручне праксе и приправника ради ефикасног преласка из школовања у свет рада.

Детаљан опис програма додатног програма и обука дат је у поглављу VI Програми и мере активне политике запошљавања.

4.3. Даље развијати Национални оквир квалификација

У наредном периоду активности усмерене ка даљем развијању Националног оквира квалификација (НОКС) односиће се на усвајање подзаконских акта у складу са Законом о НОКС, стварање услова за несметано функционисање основаних институција и тела, развијање стандарда квалификација и профила сектора и повезивање НОКС са Европским оквиром квалификација.

4.4. Наставак реформе стручног образовања

Реформа система стручног образовања наставиће се и у наредном периоду, пре свега кроз развијање програма наставе и учења у складу стандардима квалификација и потребама тржишта рада и акредитације јавно признатих организатора активности образовања одраслих (ЈПОА) за програме обуке.

4.5. Даље развијати Националну стандардну класификацију занимања

Значајан помак у развоју класификације занимања учињен је доношењем Одлуке о Јединственом кодексу шифара за уношење и шифрирање података у евиденцијама у области рада („Службени гласник РС”, број 56/18), односно усвајањем новог Шифарника занимања, нове листе занимања која је усклађена са Међународном стандардном класификацијом занимања (ISCO–08), као и са потребама тржишта рада у РС.

Даље активности биће усмерене на развој методологије за стандард занимања али и припрему нормативног и институционалног оквира за успостављање процеса израде стандарда односно описа занимања.

VI ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

Програми и мере активне политике запошљавања утврђени овим акционим планом, које ће током 2020. године спроводити НСЗ, реализују се у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и прописима о државној помоћи, а критеријуми, начин и друга питања од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања уређују се општим актима МРЗБСП и НСЗ.

Ради реализације програма и мера активне политике запошљавања, НСЗ расписује јавне позиве и конкурсе, односно покреће поступак јавне набавке у складу са прописима о јавним набавкама, у првом кварталу 2020. године.

Посредовање у запошљавању лица која траже запослење, мере активног тражења посла и професионална оријентација и саветовање о планирању каријере, реализују запослени у НСЗ континуирано током календарске године.

1. Посредовање у запошљавању лица која траже запослење

Посредовање у запошљавању лица која траже запослење подразумева сет активности и мера које су усмерене на тражиоце запослења са циљем оспособљавања лица за активно тражење посла и повезивање са послодавцима који имају потребу за запосленима.

Развијање способности за активно тражење посла врши се кроз индивидуални и групни рад са лицима која траже посао. Саветовање за запошљавање је активност током које саветник за запошљавање пружа стручну подршку тражиоцу запослења на индивидуалном нивоу, кроз информисање о правима и обавезама тражилаца запослења, о услугама које пружа НСЗ, као и о могућностима за запошљавање и траженим занимањима. Током саветовања за запошљавање врши се процена запошљивости лица које тражи посао, односно, процена његових професионалних могућности и афинитета, са циљем утврђивања степена подршке која му је потребна. Врсте подршке око којих се тражилац запослења и саветник за запошљавање усагласе, утврђују се у индивидуалном плану запошљавања.

Мере активног тражења посла као што су обуке за активно тражење посла и обуке у клубовима за тражење посла, облици су групног рада са лицима која траже посао, са циљем да се тражиоци запослења информишу о ситуацији на локалном тржишту рада и да се оспособе за квалитетно представљање послодавцу. Ово су мере које подразумевају и мотивисање лица која траже посао и унапређење њихових компетенција за активно тражење посла.

Услуге за послодавце подразумевају информисање послодаваца о стању на тржишту рада и структури тражилаца запослења на евиденцији НСЗ и саветовање о могућностима и начинима задовољавања потреба послодаваца за извршиоцима, укључујући и информисање о мерама активне политике запошљавања, испитивање будућих потреба послодаваца ради планирања обука и других мера активне политике запошљавања, селекцију тражилаца запослења према условима дефинисаним у пријави потребе за запошљавањем - посредовање по захтеву послодавца и интернет посредовање на интернет страници НСЗ и реализацију осталих видова сарадње са послодавцима и другим партнерима на тржишту рада.

Сајам запошљавања је мера посредовања, јер омогућава непосредни контакт већег броја послодаваца који су исказали потребу за запошљавањем са тражиоцима запослења који у највећој мери одговарају захтевима послодаваца за запошљавање на конкретна радна места, али је истовремено и мера активације, јер тражиоца запослења непосредно суочава са конкретним слободним радним местима, што позитивно делује на његову мотивацију за активно тражење посла.

Каравани запошљавања су мера која омогућава лицима која имају пребивалиште у неразвијеним и мање развијеним општинама да се укључе у програме и мере НСЗ. Незапослена

лица, која због отежаних околности нису у могућности да лично дођу до филијала и испостава НСЗ, на овај начин могу да се, уз помоћ саветника НСЗ, информишу, саветују, добију све релевантне информације везане за њихова права и обавезе, и пријаве на евиденцију незапослених.

2. Професионална оријентација и саветовање о планирању каријере

Професионална оријентација и саветовање о планирању каријере спроводи се кроз активности информисања и саветовања о могућностима за развој каријере – непосредно, у центрима за информисање и професионално саветовање (ЦИПС) и преко интернет странице НСЗ, а ради превенције погрешног избора правца образовања или избора занимања, као и ради јачања компетентности корисника у доношењу делотворних одлука током професионалне каријере. Како би се пружила подршка сваком појединачном лицу које тражи запослење у процесу доношења одлука о будућој каријери, у свим филијалама НСЗ се спроводи саветовање о планирању каријере које обухвата пружање информација о могућностима избора/промене каријере у складу са ситуацијом на тржишту рада, личним карактеристикама и интересима клијента. Саветници за планирање каријере у филијалама НСЗ пружају ову услугу лицима која траже посао, ученицима завршних разреда основних и средњих школа и студентима.

У оквиру ове мере активне политике запошљавања, спроводе се психолошке радионице и тренинзи намењени лицима која траже посао, као што су тренинг самоефикасности и радионица за превладавање стреса услед губитка посла, у циљу развоја вештина и техника за прихватање активне улоге у планирању каријере и тражењу посла и конструктивно превазилажење стреса ради ефикаснијег тражења посла. Такође, спроводи се селекција кандидата за запошљавање код послодавца, према захтевима посла и психофизичким способностима лица.

3. Додатно образовање и обука

Годишњим програмом додатног образовања и обуке утврђују се програми и мере додатног образовања и обуке који се реализују у 2020. години, односно програми и мере којима лица стичу нова знања, вештине и радно искуство. Овај програм заснива се на анализи потреба тржишта рада, односно потреба послодавца у погледу потребних знања и вештина неопходних за обављање конкретних послова, утврђених у контактима са послодавцима. У складу са тим реализоваће се додатно образовање и обуке за она подручја рада у којима постоји дефицит знања и вештина.

Накнада трошкова додатног образовања и обуке као и висина учешћа НСЗ у трошковима реализације додатног образовања и обуке, у зависности од врсте програма, дефинишу се Програмом рада НСЗ за 2020. годину у складу са расположивим средствима.

Годишњи програм додатног образовања и обука подразумева спровођење следећих програма и мера:

3.1.	<p>Програм стручне праксе – подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци. Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа.</p> <p>Програм се реализује код послодавца који припада приватном сектору, док се највише до 30% укупно планираних у овај програм може ангажовати у јавном сектору и то искључиво у области здравства, образовања, социјалне заштите и правосуђа.</p> <p>Изузетно, на територији АП Косово и Метохија и девастираних подручја²⁷ на територији РС, програм стручне праксе реализује се код послодавца који припада приватном или јавном сектору, при чему приватни сектор има приоритет.</p>
------	---

²⁷ Према степену развијености јединица локалне самоуправе утврђеним у складу са посебним прописом Владе

	<p>Трајање програма утврђено је законом односно правилником, а НСЗ финансира програм најдуже до 12 месеци.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 4.030 незапослених лица од којих је 30 особа са инвалидитетом.</p>
3.2.	<p>Програм приправника за младе са високим образовањем – подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у занимању за које је стечено најмање високо трогодишње или четворогодишње образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за рад на одређеним пословима, уз заснивање радног односа.</p> <p>Програм је намењен младим незапосленим лицима до 30 година старости, без радног искуства у занимању за које је стечено образовање и просечном оценом од најмање 8,5 на претходно завршеним нивоима студија. Изузетно у програм се могу укључити незапослене особе са инвалидитетом и Роми без обзира на године старости и просечну оцену на претходно завршеним студијама.</p> <p>Програм се реализује код послодавца који припада приватном сектору. Послодавац остварује право на накнаду трошкова зараде за приправника.</p> <p>Трајање програма утврђено је законом, односно правилником, а НСЗ финансира програм најдуже до 12 месеци.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 530 незапослених лица од којих је 30 особа са инвалидитетом.</p>
3.3.	<p>Програм приправника за незапослене са средњим образовањем - подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за одређеним пословима, уз заснивање радног односа.</p> <p>Право на укључивање у програм приправника имају незапослени са завршеним средњим образовањем, без радног искуства у занимању за које је стечено образовање и то:</p> <ul style="list-style-type: none"> - млади до 30 година старости који се на евиденцији незапослених лица налазе дуже од 6 месеци, - незапослене особе са инвалидитетом, - Роми, - млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама. <p>Програм се реализује код послодавца који припада приватном сектору. Послодавац остварује право на накнаду трошкова зараде за приправника.</p> <p>Трајање програма утврђено је законом односно правилником, а НСЗ финансира програм најдуже до 6 месеци.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 590 незапослених лица од којих је 40 особа са инвалидитетом.</p>
3.4.	<p>Програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослена лица која се налазе на евиденцији незапослених дуже од 18 месеци – подразумева стицање практичних знања и вештина кроз обављање конкретних послова заснивањем радног односа код послодавца који припада приватном сектору.</p> <p>Програм је намењен следећим категоријама незапослених лица, без обзира на године живота:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лицима без завршеног средњег образовања, односно без квалификација и лицима која су завршила функционално основно образовање одраслих, који у укупном броју планираних полазника овог програма учествују са најмање 40%; - лицима из категорије вишкова запослених и лицима која се налазе на евиденцији незапослених дуже од 18 месеци - са најмање средњим образовањем, без обзира на врсту стеченог образовања и радно искуство, а која немају адекватна и применљива знања, вештине и компетенције за обављање специфичних послова. <p>Послодавац заснива радни однос на одређено време са незапосленим лицем и остварује</p>

	<p>право на накнаду трошкова зараде за укључена лица у трајању од 3 месеца. Послодавац има обавезу да задржи лице у радном односу још 3 месеци након завршетка програма. У случају да послодавац заснује радни однос на неодређено време са незапосленим лицем на почетку програма или до истека трећег месеца, односно завршетка програма, има право на накнаду трошкова зараде за још три месеца, односно у укупном трајању од 6 месеци. Послодавац има обавезу да задржи лице у радном односу још најмање 6 месеци након истека финансирања.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 820 незапослених лица од којих је 20 особа са инвалидитетом.</p>
3.5.	<p>Обуке за тржиште рада – стицање стручних додатних теоријских и практичних знања и вештина у складу са потребама тржишта рада и послодавца, а са циљем унапређења запошљивости незапослених лица првенствено теже запошљивих без квалификација или са ниским квалификацијама.</p> <p><i>Обуке за незапослене особе са инвалидитетом</i> спроводе носиоци послова професионалне рехабилитације који имају одобрење министарства надлежног за послове запошљавања за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 500 особа са инвалидитетом.</p> <p><i>Обуке за неквалификована лица и лица која завршавају основно образовање по моделу ФООО</i> које спроводе јавно признати организатори активности образовања одраслих (ЈПОА) и издају јавно признату исправу.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 200 незапослених лица.</p> <p><i>Обуке за остала незапослена лица</i> спроводе јавно признати организатори активности образовања одраслих, осим у случају када за обуке за које постоји потреба на тржишту рада нема јавно признатих организатора активности образовања одраслих, обуке могу изводити и други извођачи обука.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 500 незапослених лица.</p> <p><i>Специјалистичке информатичке обуке</i> у складу са потребама тржишта рада - стицање нових знања, вештина и способности незапослених лица у области информационих технологија, са циљем повећања нивоа конкурентности и запошљивости.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 1.000 незапослених лица.</p>
3.6.	<p>Обуке на захтев послодавца – за незапослене - стицање додатних знања и вештина потребних за обављање послова на конкретном радном месту, на захтев послодавца који припада приватном сектору, као и предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом која послују са већинским државним капиталом, уколико на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама за обављање послова на конкретном радном месту, односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретне радне места. Послодавац има обавезу да са најмање 50% лица која су успешно завршила обуку заснује радни однос у трајању од најмање 6 месеци након истека финансирања.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 530 незапослених лица од којих је 30 особа са инвалидитетом.</p>
3.7.	<p>Обука за потребе послодавца за запосленог - послодавац који припада приватном сектору може поднети захтев НСЗ за учешће у финансирању трошкова обуке за запосленог коме недостају додатна знања и вештине за обављање послова и радних задатака са циљем одржања запослења код тог послодавца. Трошкове учешћа у финансирању обуке за запосленог може да сноси НСЗ у складу са расположивим средствима и прописима за доделу државне помоћи.</p>
3.8.	<p>Функционално основно образовање одраслих - стицање основног образовања у складу са законом, уз могућност стицања компетенције за обављање једноставних послова. Програм је намењен незапосленим лицима без основног образовања. НСЗ исплаћује средства за трошкове превоза полазницима програма или школским образовним институцијама.</p> <p>У 2020. години планирано је укључивање 1.500 незапослених лица.</p>

4. Субвенције за запошљавање

4.1. Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих

Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих на новоотвореним радним местима подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима из приватног сектора за отварање нових радних места на којима ће се запошљавати незапослена лица из категорије теже запошљивих и то:

1. млади до 30 година старости - без квалификација/са ниским квалификацијама, млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама;
2. старији од 50 година;
3. вишкови запослених;
4. Роми;
5. особе са инвалидитетом;
6. радно способни корисници новчане социјалне помоћи;
7. дугорочно незапослени;
8. жртве породичног насиља.

Висина субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих у 2020. години, према степену развијености јединица локалне самоуправе утврђеним у складу са посебним прописом Владе износи:

- 1) за прву групу (изнад републичког просека) и другу групу (у распону од 80% до 100% републичког просека) - 200.000,00 динара по кориснику;
- 2) за трећу групу (у распону од 60% до 80% републичког просека) - 225.000,00 динара по кориснику;
- 3) за четврту групу (степен развијености испод 60% републичког просека) и за девастирана подручја (степен развијености испод 50% републичког просека) - 250.000,00 динара по кориснику.

Наведени износи субвенције се за запошљавање следећих категорија теже запошљивих лица и то:

1. особе са инвалидитетом;
2. радно способни корисници новчане социјалне помоћи;
3. млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама и
4. жртве породичног насиља,

увећавају за 20% тако да износе:

- 1) за прву групу (изнад републичког просека) и за другу групу (у распону од 80% до 100% републичког просека) - 240.000,00 динара по кориснику;
- 2) за трећу групу (у распону од 60% до 80% републичког просека) - 270.000,00 динара по кориснику;
- 3) за четврту групу (степен развијености испод 60% републичког просека) и за девастирана подручја (степен развијености испод 50% републичког просека) - 300.000,00 динара по кориснику.

Реализација програма прати се 12 месеци.

У 2020. години планирано је запошљавање 2.730 незапослених лица од којих је 230 особа са инвалидитетом.

4.2. Подршка samozapošljavanju

Подршка samozapošljavanju обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за samozapošljavanje.

Стручна помоћ коју може да оствари незапослени који се samozapoшљава састоји се од информативних и саветодавних услуга, обуке за развој предузетништва, као и подршке у првој години пословања која се реализује кроз менторинг програм и специјалистичке обуке у НСЗ, регионалним развојним агенцијама и др.

Средства за samozapoшљавање у 2020. години одобравају се незапосленом лицу у виду субвенције, у једнократном износу од 250.000,00 динара по кориснику ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос.

Приоритет код одобравања субвенције за samozapoшљавање имају:

1. млади до 30 година старости,
2. вишкови запослених,
3. Роми,
4. особе са инвалидитетом,
5. жене.

У случају samozapoшљавања особа са инвалидитетом субвенција се одобрава у једнократном износу од 270.000,00 динара по кориснику, ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач у њему заснива радни однос.

Реализација програма прати се 12 месеци.

У 2020. години планирано је samozapoшљавање 3.100 незапослених лица од којих је 100 особа са инвалидитетом.

Кориснику новчане накнаде за случај незапослености може се, ради samozapoшљавања, исплатити новчана накнада у једнократном износу без доприноса за обавезно социјално осигурање.

У 2020. години планирано је samozapoшљавање 100 корисника новчане накнаде за случај незапослености.

4.3. Субвенција зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства

Послодавац који на неодређено време запосли особу са инвалидитетом без радног искуства има право на субвенцију зараде за ту особу у трајању од 12 месеци од дана заснивања радног односа. Субвенција зараде се одобрава на основу поднетог захтева послодавца, у висини до 75% укупних трошкова зараде са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, али не више од износа минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду.

У 2020. години планирано је запoшљавање 360 особа са инвалидитетом.

5. Подстицаји за запoшљавање корисника новчане накнаде за случај незапослености

Незапосленом лицу, које је корисник новчане накнаде за случај незапослености најмање три месеца од момента признавања права, а заснује радни однос на неодређено време, једнократно се исплаћује 30% укупног износа новчане накнаде (без доприноса за обавезно социјално осигурање) која би му била исплаћена за преостало време до истека права на новчану накнаду.

У 2020. години планирано је запoшљавање 15 корисника новчане накнаде за случај незапослености.

6. Јавни радови

Јавни радови се организују у циљу радног ангажовања првенствено теже запoшљивих незапослених лица и незапослених у стању социјалне потребе, ради очувања и унапређења радних способности незапослених, као и остваривања одређеног друштвеног интереса.

Јавни радови се организују на подручју оних јединица локалних самоуправа, које према степену развијености утврђеним у складу са посебним прописом Владе припадају:

- 1) трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека) и

2) четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

У укупном броју незапослених лица укључених у програм јавних радова, осим особа са инвалидитетом чији је број посебно утврђен, најмање 70% незапослених лица треба да припада следећим категоријама који су на евиденцији незапослених најмање 6 месеци:

1. радно способни корисници новчане социјалне помоћи;
2. Роми;
3. лица без квалификација/са ниским квалификацијама;
4. лица која посао траже дуже од 18 месеци а не припадају категоријама из тачке 1., 2. и 3.

Утврђени проценат учешћа наведених категорија незапослених лица односи се на јавни рад који кроз редовне јавне конкурсе спроводи самостално НСЗ.

На јавним радовима се радно ангажује најмање 5 (пет) незапослених лица из наведених категорија незапослених,.

Послодавац који спроводи јавне радове закључује са незапосленим уговор о радном ангажовању у складу са прописима о раду и јавним конкурсом. Средства намењена за организовање јавних радова користе се за:

1) исплату накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима (по основу уговора о привременим и повременим пословима у висини до 22.000,00 динара на месечном нивоу за пун фонд радних часова, односно сразмерно времену радног ангажовања на месечном нивоу, која се увећава за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање и која обухвата и трошкове доласка и одласка са рада);

2) накнаду трошкова спровођења јавних радова послодавцу (највише до 2.000 динара по лицу, једнократно, у зависности од трајања јавног рада);

3) накнаду трошкова обуке (у једнократном износу од 1.000,00 динара по ангажованом лицу које је завршило обуку), која се у зависности од врсте и сложености послова може организовати по интерном програму послодавца извођача јавног рада или програму образовне установе. По завршетку обуке лицу се издаје потврда о стеченим компетенцијама.

У 2020. години организоваће се јавни радови у области социјалне заштите и хуманитарног рада, одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавања и заштите животне средине и природе.

За особе са инвалидитетом јавни радови се могу организовати у свим јединицама локалне самоуправе, независно од степена развијености, у области социјалне заштите и хуманитарног рада, одржавања и обнављања јавне инфраструктуре, одржавања и заштите животне средине и природе и културе.

На јавним радовима се радно ангажује најмање 3 (три) незапослене особе са инвалидитетом, без обзира на дужину статуса незапослености на евиденцији НСЗ.

Право учествовања у поступку организовања јавних радова имају органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе, јавне установе и јавна предузећа, привредна друштва, предузетници, задруге и удружења.

У 2020. години планирано је укључивање 4.000 незапослених лица од којих 1.000 особа са инвалидитетом.

7. Мере активне политике запошљавања за особе са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима

Подршка особама са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима уз:

- **прилагођавање радног места** (кроз техничко и технолошко опремање радног места, средстава за рад, простора и опреме у складу са могућностима и потребама запослене особе са инвалидитетом) рефундацијом послодавцу примерених трошкова прилагођавања радног места у висини до 400.000,00 динара стварних трошкова за прилагођавање радног места по особи са инвалидитетом.

У 2020. години планирано је прилагођавање радног места за 20 особа са инвалидитетом.

- **пружање стручне подршке новозапосленој особи са инвалидитетом** (радна асистенција код увођења у посао или на радном месту) рефундацијом послодавцу трошкова зараде за лице које је ангажовано на пружању стручне подршке у висини до 50.000,00 динара месечно за пун фонд радних сати односно сразмерно броју радних сати пружене стручне подршке особи са инвалидитетом на месечном нивоу, увећаних за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање, у трајању до 12 месеци.

У 2020. години планирана је стручна подршка за 20 особа са инвалидитетом.

VII ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Финансирање активне политике запошљавања обавља се из средстава доприноса за обавезно осигурање за случај незапослености, буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе, средстава донација, кредита, као и из других извора.

За реализацију планираних програма и мера активне политике запошљавања, обезбеђено је 3.700.000.000,00 динара, из средстава доприноса за обавезно осигурање за случај незапослености у оквиру Финансијског плана НСЗ за 2020. годину, док је за реализацију мера професионалне рехабилитације и подстицања запошљавања особа са инвалидитетом обезбеђено 550.000.000,00 динара из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом.

За Подршку преквалификацији обезбеђено је на разделу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (дотације међународним организацијама) износ од 150.000.000,00 динара.

Такође, обезбеђен је из директног гранта НСЗ (директно додељена средства), из ИПА 2013 програмског циклуса, износ од 23.600.000,00 динара за спровођење мера активне политике запошљавања у оквиру Финансијског плана НСЗ за 2020. годину.

Планирана су у Финансијском плану НСЗ за 2020. годину и средства у износу од 900.000.000,00 динара за реализацију мера активне политике запошљавања предвиђених локалним акционим плановима запошљавања која се обезбеђују из буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

У оквиру поглавља IX Општи циљ, посебни циљеви и мере и активности за њихово постизање, у колони Извори финансирања, приказани су и донатори који својим средствима директно финансирају обуке, семинаре и друге активности.

VIII НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАПЗ

Мере активне политике запошљавања и планиране активности у оквиру НАПЗ, спроводи министарство надлежно за послове запошљавања, НСЗ и други органи, институције и социјални партнери.

Ефикасност и ефективност мера активне политике запошљавања утврђених НАПЗ које спроводи НСЗ, прати се на основу Споразума о учинку Националне службе за запошљавање који се, у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, закључује између министарства надлежног за послове запошљавања и НСЗ. Овим споразумом ближе се уређују задаци, обавезе, циљеви и резултати за 2020. годину, рокови за спровођење појединих програма и мера, одговорности, извештавање и др.

Кључну улогу у процесу спровођења и извештавања има НСЗ, док централну улогу у праћењу, координацији, управљању имплементацијом НАПЗ и извештавању има министарство надлежно за послове запошљавања. У зависности од врсте и нивоа на коме се реализују

активности, министарство надлежно за послове запошљавања директно прати активности које се остварују на националном нивоу и за чије остваривање је надлежно.

IX ОПШТИ ЦИЉ, ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ И АКТИВНОСТИ ЗА ЊИХОВО ПОСТИЗАЊЕ

Документ ЈП:	Национални акциони план запошљавања за 2020. годину
Акциони план:	/
Координација и извештавање	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
Кровни документ ЈП:	Национална стратегија запошљавања за период 2011-2020. године

Општи циљ: ПОВЕЋАЊЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања						
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефекта):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години ²⁸	Година важења АП
Стопа запослености по категоријама: - старосна група 15 + - старосна група 15-64	Стопа (%)	АРС, РЗС	47,6% 58,8%	2018.	48,8% 61,1%	2020.
Удео средстава за мере АПЗ у БДП-у	Стопа (%)	Подаци МФ	0,08%	2018.	0,5% ²⁹	2020.

Посебни циљ 1. РЕДУКОВАЊЕ ДУАЛНОСТИ НА ТРЖИШТУ РАДА КРОЗ ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА И УНАПРЕЂЕЊЕ ИНСТИТУЦИЈА ТРЖИШТА РАДА					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Стопа неформалне запослености	Стопа (%)	АРС, РЗС	19,5%	2018.	17,5% ³⁰
Стопа незапослености по категоријама: - старосна група 15 + - старосна група 15-64	Стопа (%)	АРС, РЗС	12,7% 13,3%	2018.	10,2% ³¹ 10,7%

²⁸ Пројекције тржишта рада до 2020. године, Процена успешности Националне стратегије запошљавања за период 2011-2020. године, за првих пет година примене (2011-2015.)

²⁹ Национална стратегија запошљавања за период 2011-2020. године

³⁰ Национални програм за сузбијање сиве економије са Акционим планом за спровођење националног програма за сузбијање сиве економије за период 2019-2020. године

³¹ Пројекције тржишта рада до 2020. године, Процена успешности Националне стратегије запошљавања за период 2011-2020. године, за првих пет година примене (2011-2015.)

Мера 1.1. Унапређење нормативног и аналитичког оквира за потребе тржишта рада					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Период спровођења: 2020. година				Тип мере: регулаторна	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Унапређење нормативног оквира	Број усвојених прописа	Службени гласник РС	4	2018.	2
Планирање на основу налаза анализа и студија	Број израђених студија/анализа	Извештај о реализацији НАПЗ Извештаји пројеката	4	2018.	7

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Буџет Републике Србије	Програм 0802	Нису потребна додатна финансијска средства (спроводе запослени у оквиру редовних активности)
Донација СДЦ, УНДП, ГИЗ	/	У току су преговори са донатором, тачан износ у овом тренутку није одређен

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
1.1.1. Доношење прописа: Закон о социјалном предузетништву Измена и допуна Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености	МРЗБСП	Институције у оквиру референтних радних група	IV квартал 2020.	Усвојени прописи	Буџет РС	Програм 0802
1.1.2. Израда студија и анализа: Модел радних пракси – нормативна решења Студија изводљивости увођења	МРЗБСП	НСЗ МПНТР МОС БОШ	IV квартал 2020.	Извештај МРЗБСП/извештај Пројекта (припремљена студија)	Средства донатора	/

<p>Гаранције за младе</p> <p>Ех-post анализа Националне стратегије запошљавања за период 2011-2020. године, и ех-ante анализа Стратегије запошљавања за период 2021-2026. године</p> <p>Ех-ante анализа у циљу припреме Стратегије о економским миграцијама за период 2021-2027. године</p> <p>Анализа ефеката Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом (ех-post и ех-ante анализа)</p> <p>Анализа реализације програма стручне праксе у јавном и приватном сектору</p> <p>Анализа потешкоћа са којима се суочавају категорије теже запошљивих лица у приступу тржишту рада и мерама активне политике запошљавања</p>						
<p>1.1.3. Доношење Стратегије запошљавања за период 2021-2026. године са Националним акционим планом запошљавања за период 2021-2023. године, за спровођење стратегије</p>	МРЗБСП	РГ за израду Стратегије	IV квартал 2020.	Усвојени документи јавне политике	Буџет РС Средства донатора	Програм 0802 /
<p>1.1.4. Доношење Стратегије о економским миграцијама за период 2021-2027. године, са акционим планом</p>	Влада РС МРЗБСП	Институције у оквиру Координационог тела	I квартал 2020.	Усвојен документ јавних политика	Буџет РС Средства донатора	Програм 0802 /
<p>1.1.5. Спровођење активности из Националног програма за сузбијање сиве економије са пратећим Акционим планом за период 2019-2020. године</p>	Координацион о тело МФ	Институције у оквиру Координационог тела	IV квартал 2020.	Извештаји МФ и Координационог тела	Буџет РС Средства донатора	Програм 0802 /

Мера 1.2. Јачање капацитета актера тржишта рада					
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: информативно-едукативна		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број обучених запослених у НСЗ који пружају услуге клијентима	Број	Извештај о раду НСЗ	624	2018.	576
Број обучених саветника за запошљавање и службеника за методологију планирања каријере и каријерно информисање	Број	Извештај о раду НСЗ	/	2018.	300
Број обучених државних службеника из области рада и запошљавања	Број	Извештај о реализацији НАПЗ	10	2018.	20
Број обучених представника предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом	Број	Извештај о реализацији НАПЗ Извештај пројекта	0	2018.	50
Број обучених представника агенција за запошљавање за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу са усвојеним стандардима	Број	Извештај о реализацији НАПЗ	0	2018.	30

Извор финансирања мере:	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Финансијски план НСЗ	/	Тачан износ у овом тренутку није одређен
Донација УНДП, ГИЗ, СДЦ	/	У току су преговори са донатором, тачан износ у овом тренутку није одређен

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
1.2.1. Спровођење обука за запослене у НСЗ који пружају услуге клијентима	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Евиденциони лист учесника обука	Финансијски план НСЗ Средства донатора	/
1.2.2. Спровођење обука за саветнике за запошљавање и службенике за методологију планирања каријере и каријерно информисање за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу са усвојеним стандардима	НСЗ	БОШ	IV квартал 2020.	Евиденциони лист учесника обука	Финансијски план НСЗ Средства донатора	/
1.2.3. Спровођење обука за државне службенике из области рада и запошљавања	МРЗБСП	/	IV квартал 2020.	Евиденциони лист учесника обука	Средства донатора	/
1.2.4. Спровођење обука за представнике предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом	МРЗБСП	УИПС	IV квартал 2020.	Евиденциони лист учесника обука	Средства донатора	/
1.2.5. Спровођење обука за представнике агенција за запошљавање за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу са усвојеним стандардима	МРЗБСП	НСЗ	I квартал 2020.	Евиденциони лист учесника обука	Средства донатора	/

Посебни циљ 2. ПОДСТИЦАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА И УКЉУЧИВАЊА ТЕЖЕ ЗАПОШЉЛИВИХ ЛИЦА НА ТРЖИШТЕ РАДА КРОЗ РЕАЛИЗАЦИЈУ МЕРА АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Национална служба за запошљавање					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Учешће запослених са евиденције НСЗ у укупном запошљавању	Процент (%)	Извештај о реализацији Споразума о учинку НСЗ ЦРОСО	33,62%	2018.	35%
Учешће незапослених лица, укључених у мере АПЗ, у односу на просечан број лица на евиденцији НСЗ	Процент (%)	Извештај о реализацији Споразума о учинку НСЗ	26,55%	2018.	25%

Мера 2.1. Посредовање у запошљавању лица која траже запослење и професионална оријентација и саветовање о планирању каријере					
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Национална служба за запошљавање					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: информативно-едукативна		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Стопа активности по категоријама: - старосна група 15 + - старосна група 15-64	Стопа (%)	АРС, РЗС	54,5% 67,9%	2018.	54,3% ³² 68,4%
Реализација посредовања у запошљавању по захтеву послодавца – пријаве потреба за запошљавањем филијали НСЗ	Број тражених извршилаца	Извештај о раду НСЗ	88.752	2018.	89.000
Ефикасност посредовања у запошљавању – задовољење исказаних потреба послодавца	Процент (%)	Извештај о раду НСЗ	44,58%	2018.	50%

³² Пројекције тржишта рада до 2020. године, Процена успешности Националне стратегије запошљавања за период 2011-2020. године, за првих пет година примене (2011-2015.)

Извор финансирања мере:	Веца са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Финансијски план НСЗ	/	1.500

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веца са програмским буџетом
2.1.1. Информисање о могућностима за развој каријере – у центрима за информисање и професионално саветовање и преко сајта НСЗ	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број информисаних лица 63.000	Финансијски план НСЗ	/
2.1.2. Саветовање за запошљавање – саветодавни разговори са тражиоцима запослења	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број индивидуалних саветодавних разговора 880.000	Финансијски план НСЗ	/
2.1.3. Утврђивање индивидуалних планова запошљавања са тражиоцима запослења, укључујући и ревизије	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број утврђених индивидуалних планова запошљавања 750.000	Финансијски план НСЗ	/
2.1.4. Саветовање о могућностима за развој каријере	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број лица која су користила услугу једном или више пута 10.000	Финансијски план НСЗ	/
2.1.5. Организација и спровођење сајмова запошљавања	НСЗ	УП ПКС ЈЛС	IV квартал 2020.	Број организованих сајмова запошљавања 60	Финансијски план НСЗ	/
2.1.6. Стицање знања и вештина за активно тражење посла организовањем обуке за активно тражење посла, тренинга самоефикасности, клуба за тражење посла, радионице за превладавање стреса услед губитка посла и радионице за психолошку подршку планирању каријере	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број тражиоца запослења укључених у мере активног тражења посла 40.000	Финансијски план НСЗ	/

2.1.7. Информисање о услугама и мерама НСЗ лица која се не налазе на евиденцији незапослених организовањем каравана запошљавања	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број информисаних лица 2.000	Финансијски план НСЗ	/
2.1.8. Информисање послодаваца о услугама и мерама НСЗ	НСЗ	УП ПКС и др.	IV квартал 2020.	Број информисаних послодаваца 15.000	Финансијски план НСЗ	/

Мера 2.2. Подршка запошљавању кроз субвенционисано запошљавање и самозапошљавање					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Национална служба за запошљавање					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: подстицајне		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Обухват незапослених лица мерама субвенционисаног запошљавања и самозапошљавања (субвенција за запошљавање, субвенција за запошљавање незапослених из категорија теже запошљивих)	Број лица	Извештај о реализацији НАПЗ	7.945	2018.	5.830
Ефекат мере на запошљавање и самозапошљавање (6 месеци/на 180-ти дан по завршетку уговорне обавезе)	Процент (%)	Извештај о раду НСЗ	60%	2017.	70%

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Буџет Републике Србије	30.5 – Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ Програм 0803 Програмска активност 0005	84.500

Финансијски план НСЗ		1.154.250
Донација ИПА 2013	/	23.600

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом
2.2.1. Информисање тражилаца запослења о могућностима за покретање властитог посла	НСЗ	РАС	IV квартал 2020.	Број корисника услуге 18.000	/	/
2.2.2. Реализација субвенција за запошљавање незапослених из категорије теже запошљивих	НСЗ	ЈЛС	IV квартал 2020.	Број незапослених лица из категорије теже запошљивих укључених у меру 2.730	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
2.2.3. Стручна помоћ за незапослене који се самозапошљавају – обука за развој предузетништва	НСЗ	РАС	IV квартал 2020.	Број незапослених лица укључених у обуку 10.310	/	/
2.2.4. Одобравање субвенција за самозапошљавање	НСЗ	ЈЛС	IV квартал 2020.	Број незапослених лица корисника субвенције за самозапошљавање 3.100	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
2.2.5. Стручна помоћ новооснованим привредним субјектима, корисницима субвенције за самозапошљавање, кроз менторинг и специјалистичке обуке	НСЗ	РАС	IV квартал 2020.	Број новооснованих привредних субјеката којима је пружена услуга 1.000	/	/
2.2.6. Једнократна исплата новчане накнаде за случај незапослености корисницима ради самозапошљавања	НСЗ	/	IV квартал 2020.	број корисника 100	Финансијски план НСЗ	/
2.2.7. Подстицај за запошљавање корисника новчане накнаде за случај незапослености	НСЗ	/	IV квартал 2020.	број корисника 15	Финансијски план НСЗ	/

Мера 2.3. Подршка социјалној инклузији					
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Национална служба за запошљавање					
Период спровођења: 2020. година				Тип мере: подстицајне	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Учешће корисника НСП који су се запослили са евиденције НСЗ, у просечном броју незапослених корисника НСП	Процент (%)	Извештај НСЗ	16,55%	2018.	18%
Учешће Рома који су се запослили са евиденције НСЗ, у просечном броју незапослених Рома	Процент (%)	Извештај НСЗ	20,25%	2018.	22%
Учешће корисника НСП укључених у мере АПЗ у укупном броју лица у мерама АПЗ	Процент (%)	Извештај о реализацији НАПЗ	8%	2018.	10%
Учешће Рома укључених у мере АПЗ у укупном броју лица у мерама АПЗ	Процент (%)	Извештај о реализацији НАПЗ	4%	2018.	5%

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Буџет Републике Србије	30.5 – Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ Програм 0803 Програмска активност 0005	150.000
Финансијски план НСЗ	/	380.000

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
2.3.1. Укључивање корисника НСП у мере АПЗ	НСЗ	ЈЛС	IV квартал 2020.	Број укључених лица 12.300	Финансијски план НСЗ	/
2.3.2. Укључивање корисника НСП упућених из ЦСР по основу Уредбе о мерама социјалне укључености, укључен у мере АПЗ	НСЗ	ЈЛС	IV квартал 2020.	Број укључених лица 700	Финансијски план НСЗ	/
2.3.3. Укључивање Рома у мере АПЗ	НСЗ	ЈЛС	IV квартал 2020.	Број укључених лица 6.100	Финансијски план НСЗ	/
2.3.4. Укључивање незапослених лица на јавне радове ради очувања и унапређења радних способности	НСЗ	ЈЛС	IV квартал 2020.	Број укључених лица 4.000	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005

Мера 2.4. Подршка запошљавању особа са инвалидитетом					
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Национална служба за запошљавање					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: подстицајне		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број запослених особа са инвалидитетом са евиденције НСЗ	Број	Извештај НСЗ	6.573	2018.	7.000
Ефекат мера АПЗ на запошљавање (додатно образовање и обуке, субвенционисано запошљавање и samozapoшљавање и мере подршке) (6 месеци/на 180-ти дан по изласку из мере/завршетку уговорне обавезе)	Процент (%)	Извештај НСЗ	47,2%	2017.	50%

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Буџет Републике Србије	30.5 – Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ Програм 0803 Програмска активност 0005	253.000
Финансијски план НСЗ	/	27.000

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
2.4.1. Спровођење поступка процене радне способности	НСЗ	РФ ПИО	IV квартал 2020.	Број донетих решења о процени радне способности 5.500	Финансијски план НСЗ	/
2.4.2. Субвенција зараде за ОСИ без радног искуства	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број ОСИ без радног искуства укључених у меру 360	Буџетски фонд	Програм 0803 Програмска активност 0005
2.4.3. Подршка ОСИ које се запошљавају под посебним условима – прилагођавање радног места	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број ОСИ запослених под посебним условима уз мере подршке 20	Буџетски фонд	Програм 0803 Програмска активност 0005
2.4.5. Подршка ОСИ које се запошљавају под посебним условима – пружање стручне подршке новозапосленој ОСИ	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број ОСИ запослених под посебним условима уз мере подршке 20	Буџетски фонд	Програм 0803 Програмска активност 0005
2.4.6. Укључивање ОСИ у друге мере АПЗ	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број укључених ОСИ 7.000	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005

Посебни циљ 3. ПОДРШКА РЕГИОНАЛНОЈ И ЛОКАЛНОЈ ПОЛИТИЦИ ЗАПОШЉАВАЊА					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Показатељ на нивоу посебног циља (показатељ исхода):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број ЈЛС који спроводе акционе планове запошљавања	Број	Извештај о реализацији НАПЗ	121	2018.	125

Мера 3.1. Изградња и унапређење капацитета локалних самоуправа за развој локалне политике запошљавања					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: информативно-едукативна		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број ЈЛС које су узеле учешће на регионалним састанцима	Број	Извештај о реализацији НАПЗ	85	2019.	95
Број ЈЛС/чланова локалних савета за запошљавање укључених у обуке	Број	Извештај о реализацији НАПЗ Извештај пројеката	0	2019.	50

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Буџет Републике Србије	Програм 0802	Нису потребна додатна финансијска средства (спроводе запослени у оквиру редовних активности)
Донација СДЦ, УНДП, ГИЗ	/	У току су преговори са донатором, тачан износ у овом тренутку није опредељен

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
3.1.1. Организација и реализација регионалних састанака	МРЗБСП	НСЗ ЈЛС СКГО СДЦ УНДП	I квартал 2020. IV квартал 2020.	Број организованих састанака 4 (2+2)	Средства донатора	/
3.1.2. Организација састанака са ЈЛС које нису израђивале локалне акционе планове запошљавања	МРЗБСП	СКГО	III квартал 2020.	Број организованих састанака 2	Средства донатора	/
3.1.3. Спровођење обука за чланове локалних савета за запошљавање	МРЗБСП	СКГО	IV квартал 2020.	Број обука 2	Средства донатора	/

Мера 3.2. Подршка изради и реализацији локалних акционих планова запошљавања					
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: подстицајна		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број усвојених ЛАПЗ	Број ЛАПЗ	Извештај о реализацији НАПЗ	121	2018.	130
Број лица укључених у мере АПЗ кроз реализацију ЛАПЗ	Број	Извештај о реализацији НАПЗ	7.943	2018.	8.000
Удео финансијских средстава из буџета ЈЛС у укупној вредности ЛАПЗ	Процент (%)	Извештај о раду НСЗ	67%	2018.	до 70%

Извор финансирања мере:	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Финансијски план НСЗ	/	900.000 ³³

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
3.2.1. Закључивање споразума НСЗ и ЈЛС о реализацији мера АПЗ превиђених ЛАПЗ	НСЗ ЈЛС	/	II квартал 2020	Број закључених споразума 161	/	/
3.2.2. Реализација ЛАПЗ уз суфинансирање	НСЗ	МРЗБСП ЈЛС	IV квартал 2020.	Број реализованих ЛАПЗ 110	Финансијски план НСЗ	/
3.2.3. Реализација ЛАПЗ уз техничку подршку	НСЗ	ЈЛС	IV квартал 2020.	Број реализованих ЛАПЗ 51	Финансијски план НСЗ	/

Посебни циљ 4. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА РАДНЕ СНАГЕ И УЛАГАЊЕ У ЉУДСКИ КАПИТАЛ					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Учешће незапослених лица у програмима додатног образовања и обука у односу на учешће у другим финансијским мерама АПЗ	Процент (%)	Извештај НСЗ	43%	2018.	47%
Развијени стандарди квалификација и профили сектора	Број	Регистар НОКС Сајт НОКС	95 стандарда квалификација, 7 профила сектора	2019.	155 стандарда квалификација 10 профила сектора

³³ Текући трансфер од других нивоа власти у корист НСЗ - локалних самоуправа

Мера 4.1. Промовисати и даље развијати каријерно вођење и саветовање					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство просвете, науке и технолошког развоја					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: регулаторна		
Показатељ на нивоу мере (показатељ резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број акредитованих провајдера за пружање услуга каријерног вођења и саветовања у складу усвојеним стандардима	Број	Регистар ЈПОА	0	2018.	3

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.	
		2020. година	
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката	
Буџет Републике Србије	Програм 0001	Нису потребна додатна финансијска средства (спроводе запослени у оквиру редовних активности)	
Донација	/	У току су преговори са донатором, тачан износ у овом тренутку није одређен	

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
4.1.1. Спровођење Плана примене Правилника о стандардима услуга каријерног вођења и саветовања	МПНТР МРЗБСП МОС НСЗ Агенција за квалификације БОШ	Канцеларије за младе Образовне институције Агенције за запошљавање	IV квартал 2020.	Израђен Извештај о спровођењу Плана примене Правилника	Буџет РС Средства донатора	Програм 0001 /
4.1.2. Организовање сајмова професионалне оријентације, радионица, трибина и предавања за младе које се односе на каријерно вођење и саветовање и вештине управљања каријером	НСЗ Школе ОЦД	МПНТР МОС Тимови за КВИС у образовним устновама	IV квартал 2020.	Број организованих сајмова, радионица, трибина, предавања 50	Буџет РС Средства донатора	Програм 0001 /

4.1.3. Организовање обука наставника за примену стандарда каријерног вођења и саветовања	Образовне установе ЛПОА	МПНТР БОШ ЗУОВ Агенција за квалификације	IV квартал 2020.	Евиденциони лист учесника обука 50	Буџет РС Средства донатора	Програм 0001 /
4.1.4. Обука лица за креирање програма каријерног вођења и саветовања у складу са усвојеним стандардима	Образовне установе ЛПОА	МПНТР БОШ ЗУОВ Агенција за квалификације	IV квартал 2020.	Евиденциони лист учесника обука 20	Буџет РС Средства донатора	Програм 0001 /
4.1.5. Организовање медијских кампања за промоцију каријерног вођења и саветовања	МОС	Организације цивилног друштва	IV квартал 2020.	Број спроведених кампања.	Средства донатора	/

Мера 4.2. Реализација програма додатног образовања и обука					
Орган одговоран за спровођење (координисање спровођења) мере: Национална служба за запошљавање					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: информативно-едукативна и подстицајна		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број лица укључених у програме додатног образовања и обуке	Број лица	Извештај НСЗ	11.154	2017.	9.200
Ефекат програма додатног образовања и обука на запошљавање (6 месеци/на 180-ти дан по изласку из мере/завршетку уговорне обавезе)	Процент (%)	Извештај НСЗ	30,1%	2017.	35%

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Буџет Републике Србије	30.5 – Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ Програм 0803 Програмска активност 0005	62.500
	Програм 0803 Програмска активност 0007	150.000
Финансијски план НСЗ		2.184.750

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским м буџетом
4.2.1. Спровођење обука за потребе тржиште рада	НСЗ	Извођачи обука	IV квартал 2020.	Број полазника обука 1.200	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
4.2.2. Спровођење специјалистичких информатичких обука	УНДП	МРЗБСП НСЗ	2020.	Број полазника обука 1.000	Буџет РС	Програм 0803 Програмска активност 0007
4.2.3. Спровођење обука на захтев послодавца за незапослене	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број полазника обука 530	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
4.2.4. Спровођење обука на захтев послодавца за запослене	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Према захтевима послодавца	Финансијски план НСЗ	/

4.2.5. Реализација програма стручне праксе	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број укључених лица 4.030	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
4.2.6. Реализација програма приправника за незапослена лица са средњим нивоом квалификација	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број укључених лица 590	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
4.2.7. Реализација програма приправника за незапослена лица са високим нивоом квалификација	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број укључених лица 530	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
4.2.8. Подршка стицању практичних знања (неквалификована лица, вишкови запослених и дугорочно незапослена лица)	НСЗ	/	IV квартал 2020.	Број укључених лица 820	Финансијски план НСЗ Буџетски фонд	/ Програм 0803 Програмска активност 0005
4.2.9. Функционално основно образовање одраслих	НСЗ	Образовне установе	IV квартал 2020.	Број укључених лица 1.500	Финансијски план НСЗ	/
4.2.10. Пилотирање поступка признавања претходног учења	МРЗБСП МПНТР Агенција за квалификације НСЗ	Образовне установе	IV квартал 2020.	20	Средства донатора	/

Мера 4.3. Даље развијати Национални оквир квалификација					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство просвете, науке и технолошког развоја					
Период спровођења: 2020. година				Тип мере: регулаторна	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Донета подзаконска акта	Број	Службени гласник РС	1	2019.	8
Развијен софтвер за Регистар НОКС	Софтвер	Извештај МПНТР	Постојање базе квалификација	2019.	Успостављање Регистра НОКС
Национални оквир квалификација РС је повезан са Европским оквиром квалификација	НОКС је повезан са ЕОК	Сајт Саветодавне Групе ЕК и сајт НОКС	/	2019.	НОКС је повезан са ЕОК

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година	
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката	
Буџет Републике Србије	Програм 0001	Нису потребна додатна финансијска средства (спроводе запослени у оквиру редовних активности)	
	Програм 2001 Програмска активност 4010	3.000	
Донација ИПА 2014 (МПНТР) ³⁴		/	

³⁴ Пројект „Развој интегрисаног националног система квалификација у Републици Србији” (2019-2021) - укупно одређена финансијска средства за реализацију свих пројектних активности износе 1 379 150 EUR

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом
4.3.1. Успостављање законодавног оквира за имплементацију НОКС	МПНТР	Агенција за квалификације	IV квартал 2020.	Донета подзаконска акта у складу са Законом о НОКС	Средства донатора	/
4.3.2. Успостављање институционалног оквира за имплементацију НОКС	МПНТР	Савет за НОКС Агенција за квалификације Секторска већа	IV квартал 2020.	Основане институције и тела су у потпуности оперативна и функционална	Средства донатора	/
4.3.3. Развијање стандарда квалификација и профила сектора	МПНТР Агенција за квалификације	Савет за НОКС Секторска већа	IV квартал 2020.	Развијено 60 стандарда квалификација и 10 профила сектора	Средства донатора	/
4.3.4. Успостављање Регистра НОКС	МПНТР	Агенција за квалификације	IV квартал 2020.	Развијен софтвер за Регистар НОКС	Буџет РС	Програм 2001 Програмска активност 4010
4.3.5. Повезивање НОКС са ЕОК	МПНТР	Агенција за квалификације	IV квартал 2020.	НОКС је повезан са ЕОК	Буџет РС	Програм 2001 Програмска активност 4010

Мера 4.4. Наставак реформе стручног образовања					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство просвете, науке и технолошког развоја					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: регулаторна		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Број развијених програма	Број	Службени	10	Школска 2019/20	7

наставе и учења у складу стандардима квалификација и потребама тржишта рада		гласник РС Просветни гласник			
Број установа у којима се реализују новоразвијени наставни програми наставе и учења	Број	Конкурс за упис ученика у средње школе	140	Школска 2019/20	40
Број развијених програма обука у складу стандардима квалификација и потребама тржишта рада	Број	Регистар програма у Агенцији за квалификације	200	2019.	30

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година	
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката	
Буџет Републике Србије	Програм 0001	Нису потребна додатна финансијска средства (спроводе запослени у оквиру редовних активности)	

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
4.4.1 Израда и спровођење процедуре усвајање програма образовања и обучавања	ЗУОВ МПНТР	ССООО Агенција за квалификације	IV квартал 2020.	Број усвојених програма 7	/	/
4.4.2. Одржавање састанака са социјалним партнерима за потребе планирања и развоја уписне политике и примене нових планова и програма наставе и учења	МПНТР	ПКС НСЗ Унија послодаваца Образовне установе	IV квартал 2020.	Број одржаних састанка 17	/	/
4.4.3. Спровођење процедуре	МПНТР	ССООО	IV квартал	Број ЛПОА	/	/

акредитације ЈПОА за програме обуке	Агенција за квалификације	ЈПОА Школе	2020.	10		
-------------------------------------	---------------------------	------------	-------	----	--	--

Мера 4.5. Даље развијати националну стандардну класификацију занимања (НСКЗ)					
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања					
Период спровођења: 2020. година			Тип мере: регулаторна		
Показатељ на нивоу мере (показатељ резултата):	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у 2020. години
Успостављен институционални и методолошки оквир за НСКЗ	Број усвојених прописа/аката	Службени гласник РС	1	2018.	2

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин. 2020. година
		Укупно из свих извора и програмских активности или пројеката
Буџет Републике Србије	Програм 0802	Нису потребна додатна финансијска средства (спроводе запослени у оквиру редовних активности)
Донација СДЦ	/	У току су преговори са донатором, тачан износ у овом тренутку није одређен

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Показатељи учинка и циљана вредност	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом
4.5.1. Анализа нових занимања на тржишту рада и утврђивање истих у Шифарнику занимања кроз измене и допуне Одлуке о Јединственом кодексу шифара за уношење и шифирање података у евиденцијама у области рада	МРЗБСП	МПНТР РЗС Послодавци ПКС	IV квартал 2020.	Донета Одлука о изменама и допунама	/	/
4.5.2. Формирање Радне групе за развој НСКЗ	МРЗБСП	Препознате институције	IV квартал 2020.	Формирана радна група Решење о формирању РГ	/	/
4.5.3. Израда методологије за развој стандарда занимања и дефинисање	МРЗБСП	Препознате институције у	III квартал 2020.	Усвојена методологија Измењен и допуњен Закон	Средства донатора	/

институционалног оквира и надлежности за успостављање, одржавање и унапређење НСКЗ		оквиру Радне групе за развој НСКЗ		о запошљавању и осигурању за случај незапослености (Службени гласник РС)		
4.5.4. Припрема листе најфреквентнијих занимања у РС на основу података ЦРОСО	МРЗБСП	ЦРОСО	IV квартал 2020.	Припремљена листа одабраних занимања	Средства донатора	/

СКРАЋЕНИЦЕ

АПЗ	Активна политика запошљавања
АРС	Анкета о радној снази
БДП	Бруто домаћи производ
БОШ	Београдска отворена школа
ГИЗ	Немачка организација за међународну сарадњу
ЕК	Европска комисија
ЕУ	Европска унија
ЗУОВ	Завод за унапређивање образовања и васпитања
ИПА	Инструмент за претприступну помоћ
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЈПОА	Јавно признати организатори активности образовања одраслих
ЛАПЗ	Локални акциони план запошљавања
МОР	Међународна организација рада
МОС	Министарство омладине и спорта
МПНТР	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МФ	Министарство финансија
НАПЗ	Национални акциони план запошљавања
НЕЕТ	Лица која нису запослена и нису у образовању и обуци
НОКС	Национални оквир квалификација Србије
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСКЗ	Национална стандардна класификација занимања
НСП	Новчана социјална помоћ
ОСИ	Особа са инвалидитетом
ПКС	Привредна комора Србије
УПС	Унија послодаваца Србије
РАС	Развојна агенција Србије
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
СДЦ	Швајцарска агенција за развој и сарадњу
СИПРУ	Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва
ССООО	Савет за стручно образовање и образовање одраслих
СКГО	Стална конференција градова и општина
УИПС	Удружење предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ
УНДП	Програм Уједињених нација за развој
ФООО	Функционално основно образовање одраслих
ЦРОСО	Централни регистар обавезног социјалног осигурања